Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען — היינט 8 זייטן.

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-נייעס טעגליכע מאָרגן-צייטונג

Nr. 165	Łódź, Sroda 17 lipca 1929	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז מיטוואָך, ט׳ תמוז תרפ״ט	№ 165

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פּיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

פארשטעהער פון סאוויעט-רוסלאנד ווערט איינגעלאדענט פון דער ענגלישער רעגירונג

קאָוונא, 16 (אַטע) פון מאָסקווא מעלדעט מען, אז היינט, דינסטאָג, האָט דער גאָוווערנישער געזאנדטער איבערגעגעבען דעם פארטרעטער פון קאָמיסאַריאַט פאַר אויסערליכע ענינים אַ איינלאַדונג אַרויסצושיקען קיין לאָנדאָן אַ פארטרעטער פון דער סאָוויעט-רעגירונג.

פון דיפּלאָמאַטישע קרייזען מעלדעט מען, אז עס איז נאָך נישט בעוואוסט, אויב די סאָוויעט-רעגירונג וועט נאָכקומען די ענגלישע פאָדערונג ווייל זי פאָדערט פולשטענדיגע אַנערקענונג.

12 טויטע און 36 פערוואונדעטע קרבנות פון אויטא-קאטאסטראפעס

פּאַריז, 16 (אַטע) אין שייכות מיט דעם נאַציאָנאַלען יום-טוב אין פראַנקרייך איז ווידער געוועזען צו פערצייכענען אַ גרויסע צאָהל אויטאָ-קאַטאַסטראָפעס. בלויז אין פּאַריז און אין דער נאָהענטסטער אומגעגענד זענען אין דעם טאָג געטויטעט געוואָרען 12 טויטע און 36 פערוואונדעטע אַלס קרבנות פון אויטאָ קאַטאַסטראָפעס.

103 אמעריקאנישע מיליאנערען אויפ׳ן וועג קיין רוסלאנד

זענען נעכטען אדורכגעפאהרען וואַרשא

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש) היינט 8 אַ זייגער מיט 5 מינוט אינדערפריה זענען מיט׳ן לוקסוס עקספּרעס אַדורכגעפאָהרען וואַרשאַ אויפ׳ן וועג קיין סאָוויעט-רוסלאַנד 103 אַמעריקאַנישע מיליאָנערען. אין דעם אויספלוג בעטייליגען זיך אַ סך בעקאַנטע פערזענליכקייטען, דערונטער דער שטאָהל-קעניג לאַמאַנט און דער יונגער ראָקפעלער. אויף דעם הויפּט-וואָקזאַל, וואו דער צוג איז געשטאַנען 8 מינוט האָבען זיי בעגריסט פאָרשטעהער פון דער אַמעריקאַנישער געזאַנדשאַפט און דער פּרעזעס פון דער פּויליש-אַמעריקאַנישער האַנדעלס-קאַמער. די אַמעריקאַנישע אינדוסטריעלער וועלען בלייבען אין רוסלאַנד אַ חודש צייט.

אויטאמאביל מיט סטודענטקעס אראפגעפאלען אין א טיפען אפגרונד

11 סטודענטקעס דער׳הרג׳עט, 22 שווער פערוואונדעט

לאָנדאָן, 16 (ספּ. טעל.) פון טעגוציגאַלפּאַ, דער הויפּט שטאָט פון האָנדוראַס (דרום-אַמעריקאַ) מעלדעט מען, אַז עס איז דאָרט געשעהן אַ געוואַלדיגע אויטאָ-קאַטאַסטראָפע. אַ לאַסט אויטאָמאָביל, וועלכער האָט געפיהרט אַן׳אויספלוג פון סטודענטקעס איז אַראָפּגעפאַלען אין אַ טיפען אָפּגרונד.

די פאָלגען פון דער קאַטאַסטראָפע זענען געווען שרעקליך. לויט די ביז איצטיגע בערעכנונג זענען 11 סטודענטקעס דער׳הרג׳עט געוואָרען און 22 שווער פערוואונדעט. אין גאַנץ האָנדוראַס הערשט אַ טרויער. די פאָרשטעלונגען אין אַלע טעאַטערס און קינאָס זענען אָפּגערופען געוואָרען.

דער אַרבייטס-מיניסטער פון האָנדוראַס, וועלכער איז אָנגעקומען אויפ׳ן אָרט פון דער קאַטאַסטראָפע, בכדי פערזענליך אָנצופיהרען מיט דער רעטונגס-אַרבייט, איז ביים אַראָפּגעהן אין אָפּגרונד שווער פערוואונדעט געוואָרען.

די וואהלען צום ציוניסט. קאנגרעס אין רומעניען, טשעכאסלאוואקיי, לעטלאנד

בוקאַרעשט, (יט״א) די וואַהלען צום 16-טען ציוניסטישען קאָנגרעס האָבען אין רומעניען געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען: די אַלגעמיינע ציוניסטען האָבען בעקומען 2700 שטימען און דורכגעפיהרט 3 דעלעגאַטען (סענאַטאָר הרב ד״ר ניעמיראָווער, ד״ר אַראָלף בערנהאַרד און פרוי מרגליות). די ראַדיקאַלע ציוניסטען — 1100 שטימען, איין מאַנדאַט (ד״ר שטערן). און די ציוניסטישע אַרבייטער-גרופּירונגען האָבען בעקומען 700 שטימען און דורכגעפיהרט איין דעלעגאַט (אַרח. י. לערנער). דער 6-טער מאַנדאַט וועט צופאַלען די ראַדיקאַלע ציוניסטען אָדער די רעוויזיאָניסטען.

פּראַג, (יט״א) די ענטגילטיגע רעזולטאַטען פון די וואַהלען צום 16-טען ציוניסטישען קאָנגרעס אין טשעכאָסלאָוואַקיי זענען פאָלגענדע: די ליסטע פון די אַלגעמיינע ציוניסטען און פון אַרבייטער ארץ־ישראל האָט דורכגעפיהרט 7 דעלעגאַטען, מזרחי, און די ראַדיקאַלע ציוניסטען — צו איין דעלעגאַט. סך־הכל זענען אָפּגעגעבען געוואָרען 6877 גילטיגע שטימען.

ריגע, (יט״א) דאָ זענען שוין בעקאַנט געוואָרען די רעזולטאַטען פון די וואַהלען צום ציוניסטישען קאָנגרעס אין לעטלאַנד. די גרעסטע צאָהל שטימען (1240 אויף דער אַלגעמיינער צאָהל 3121) האָבען בעקומען די ציוניסטישע אַרבייטער-פּאַרטייען „התאַחדות" און צ. ס., וועלכע זענען געגאַנגען אין אַ בלאָק. אויפ׳ן צווייטען אָרט געהען די רעוויזיאָניסטען וועלכע האָבען בעקומען 1082 שטימען. אַזוי אַרום וועלען פון לעטלאַנד זיין פערטרעטען אויפ׳ן 16-טען ציוניסטישען קאָנגרעס פּראָפ. לאַזערסאָן (התאַחדות), ד״ר האָפמאַן (רעוויזיאָניסטען).

א סאוועטישער פליה קיין אמעריקא

איבער דעם שטילען אקעאן

ריגאַ, 16 (אַטע) פון מאָסקווע מעלדעט מען, אַז די פאָרבערייטונגען צו דעם סאָוויעטישען פליה קיין אַמעריקאַ זענען שוין פערענדיגט. דער פליה וועט געהען איבער סיביר און קאַמטשאַטקא קיין צפון-אַמעריקאַ. דערביי וועט איהר דעם שטילען אָקעאַן איינגעאָרדענט וועדען אויף דער שיף „רויטער מזרח" אַ שווימענדע באַזע.

דער אַעראָפּלאַן „דאָס לאַנד פון די סאָוויעטען" פליהט אָפּ שוין אין די נאָהענטסטע טעג.

אינטערנאציאנאלע סטודענטען-קאנפערענץ אין קרעמס

און די יודישע סטודענטענשאפט

ווין (י.ט.א.) פון 30 יולי ביז׳ן 7 אויגוסט וועט אין קרעמס (עסטרייך) פאָרקומען די 3-טע יעהרליכע קאָנפערענץ פון וועלט-פערבאַנד פון קריסטליכע סטודענטען (וועלט-סטודענטען-ווערק). אויפ׳ן סדר-היום שטעהען צוו. אַנד. פראַגען, וואָס זענען נוגע יודישע סטודענטען, ווי זעלבסטהילף פון די יודישע סטודענטען-פערבאַנדען און דאָס פּראָבלעם פון מיטאַרבייט פון יודישע מיט נישט-יודישע סטודענטען.

רעגירונגס-קאמיסאר אין פשעמישלער קראנקען-קאסע

פּשעמישל, 16 (טעלעפאָניש) אין דער היגער קראַנקען-קאַסע איז בעשטימט געוואָרען אַ רעגירונגס-קאָמיסאַר.

אַלס קאָמיסאַר איז בעשטימט געוואָרען דער רעזערוו-מאַיאָר ציגז.

שוין שוין

הייַנט

די ציהונג פון דער 3-טער קלאַס

מארגען

די ציהונג פון דער 3-טער קלאַס

לאסען

צו דער 3-טער קלאס

פון דער 19. מלוכה-לאָטעריע

צום נייעם איינקויף אין גאַנץ קליינע צאָהל ביי אונז צו בעקומען. — די ציהונג דויערט ביזן 9. פּאָדזשערניק ד.י. איינשל.

די אַלגעמיינע צאָהל געווינסען העכער

28.000.000 זל.

הויפט-געווינס 750.000 זל.

דער פרייז פון אַ לאָס ביים אויסקויפען

1/4 — 10 זל., 2/4 — 20 זל.

3/4 — 30 זל., 4/4 — 40 זל.

מיר מאַכען אויפמערקזאַם, דאָס ווערעס געווינט דעם קרן בעקומט אַ לאָס אין 3. קלאַס צו דער 4. קלאַס, דעם קרן אַ לאָס אין 4. קל. צו דער 5. קלאַס בחנם

געדענקט אונזערע גליקליכע ליכטענשטיינס אדרעס:

E. LICHTENSTEIN

Warszawa,

Centrala kolektury Marszałkowska 146.

ŁÓDŹ, Piotrkowska 72

(gm. Grand-Hotelu)

Wilno, Wielka 44.

Konto PKO 64,209. Firma egz. od 1895 r.

די בעשטעלונגען פון דער פּראָווינץ ווערען ערלעדיגט מיט דער נעגענזייטיגער פּאָסט.

לאדזשער שטאט טעאטער

צעגעלניאַנא 63.

גאסטראלן פון דער

ווילנער טרופּע

יאָר XIV אַנפ. מ. מזאה. יאָר XIV

שבת, דעם 20-טן יולי, זונטיק, דעם 21-טן יולי, מאָנטיק, דעם 22-טן יולי

8,30 אָוונט

„קדוש השם"

שלום אש

באַאַרבעט פאַר דער בינע פון מיכאל וויכצערט. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: וו. ווייַנטרויב. מוזיק: ה. קאָן. טענץ און פּלאַסטיק: שוועסטער ראָם.

בעטייליקן זיך: פרויען: מרים אָרלעסקאַ, אסתר גאָלדבערג, יוכבד וויסליץ, נעמי נאַטאַן, דינה קאַמען, א.אַ. מענער: דוד בירנבוים, בערג, חיים בראַקאַרזש, זלמן הירשפעלד, יצחק וויסליץ, יעקב מאַנסדאָרף, שמחה נאַטאַן, יוסף קאַמען, יעקב קורלענדער.

מיר ווינשען אַ הערצליכען מזל-טוב אונזער פערוו.-מיטגליד

אלתר ראבינאָוויטש און פרוי

צוליב דער פערלאָבונג פון זייער טאָכטער

רבקה יהודית מיט ה׳ יצחק עפשטיין

און דעם יונגען פּאָר אַ גליקליכע צוקונפט.

דער ראַט און פערוואַלטונג פון קליינהענדלער-באַנק אגראַדאָווע 2.

דיסקוסיע איבער'ן קהלות-געזעץ אין רומענישען סענאט

די שאַרפע רעדע פון ד"ר מאיר עבנער

בוקאַרעשט. (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון רומענישען סענאַט האָט זיך שוין אָנגעהויבען די דיסקוסיע איבער די ענדערונגען אין קהלות געזעץ. מיט אַגרויסע רעדע איז אַרויסגעטרעטען דער פרעזידענט פונ'ם יודישען פּאַרלאַמענטאַרישען קלוב דר. מאיר עבנער, וועלכער האָט צו. אַנדר. ערקלערט פאָלגענדעס:

„די ענדערונגען, וואָס זענען פאָרגעלעגט געוואָרען דורך דער רעגירונג האָבען ביי דער יודישער בעפעלקערונג אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אויפרעגונג, דאָס וואָס דער מיניסטער האָט פאַר די ענדערונגען געפאָדערט דרינגליכקייט בעוויזט, אַז ער האָט געוואָלט שטעלען די יודישע בעפעלקערונג פאַר אַ געשעהענעם פאַקט. די ראָזיגע שריט האָבען אָבער אַרויסגעוויזען אַ שטאַרקע רעאַקציע. די אָנגעהויבענע פּראָטעסט-בעוועגונג וועט נישט שטיל ווערען. דאָס וואָס, איהר ווילט בעשליסען פיהרט צו אַ פולשטענדיגען כאַאָס אין די קהלות, אַנשטאָט זי צו צושטערען, לעזט זי בעסער אויף. עס איז נישטאָ בכלל קיין שום ערנסטער מאָטיוו כדי איינצופיהרען די ראָזיגע ענדערונגען. קיין שום ראָגמאַטישע אונטערשידען אין רעליגיעזע ענינים זענען צווישען יודען נישטאָ. עס וואונדערט אונז, וואָס רוקא אויפ'ן געביט פון ריטוס וויל מען אונז שטעלען גלייך מיט די קריסטען. מיר וואָלטען געבעטען די רעגירונג צו אָנהויבען מיט פּראַקטישער גלייכבערעכטיגונג פאַר יודען אויף אַנדערע געביטען. הערע סענאַטאָרען הערט זיך צו צום קול פונ'ם יודישען פּאַרלאַמענטאַרישען קלוב, וואָס רעפּרעזענטירט די איבערוויגענדע מעהרהייט פון דער יודישער בעפעלקערונג. וואַרפט אונז נישט אָן קיין געזעץ, וועלכעס מיר ווילען נישט. אויב איהר וועט דורכפיהרען דאָס געזעץ, וועלען מיר, אַלס פּראָטעסט, פערלאָזען דעם פּאַרלאַמענט און פּאָרטזעצען מיט דער גאַנצער ענערגיע דעם קאַמף ביז צום זיגרייכען סוף."

נאָך דער רעדע פון דר. עבנער האָט גענומען דאָס וואָרט דער רעגירונגס-סענאַטאָר ציפּשטיין (אַ יוּר), וועלכער ערקלערט, אַז דער יודישער פּאַרלאַמענטאַרישער קלוב קען נישט רעדען אין נאָמען פון גאַנצע רומענישע יודענטום. די אַרויסטרעטונג פון סענ. ציפּשטיין האָט געמאַכט אַן אומאַנגענעהמען רושם אויף דער יודישער עפענטליכקייט.

די דיסקוסיע ווערט פאָרטגעזעצט.

הכנות אויף דער טעכנישער אויסשטעלונג אין דאַנציג

פאַר יודישע טעכנ:שע און האַנדווערקער-שולען אין פוילען

דאַנציג. (יט"א) דער דירעקציע-מיטגליד פון דער דאַנציגער אונטערנאַציאָנאַלער גרויסער טעכנישער אויסשטעלונג, וואָס איז געעפענט געוואָרען לכבוד דעם 25-יעהריגען יובילעאום פון דער דאַנציגער הויכשולע, דער יודישער עקאָנאָמיסט דר. לוריע ווענדעט זיך דורך דער פערמיטלונג פון יט"א צו אַלע יודישע טעכנישע און האַנדווערקער-שולען, אַז די דירעקציע וועט מאַכען אַלערליי הנחות, כדי זי זאָלען קענען אויסנוצען די געלעגענהייט און בעזוכען די טעכנישע אויסשטעלונג, וועלכע האָט אַ הויכען וויסענשאַפטליכען ווערט.

אַ צוג אַרויפגעפאָהרען אויף אַ סטאַדע בהמות

לובלין, אויף די לאַנקעס נישט ווייט פון דער באַהן-ליניע האָבען זיך געפּאַשעט עטליכע צעהנדליג בהמות. אַ צעהנדליג פון זיי זענען אַרויף אויף דער באַהן-ליניע גראָד אין אַ מאָמענט ווען עס איז אָנגעלאָפען אַ שנעל-צוג. עס האָט זיך דערהערט אַ שרעקליך מריטשע"יי פון די בהמות. דער צוג איז אָבגעשטעלט געוואָרען, אָבער שוין צו שפּעט.

פון אונטער די וואַגאָנעס האָט מען בעוויזען אַרויסצושלעפּען צוועניטענע שטיקער בהמות און די גאַנצע ליניע, אויף אַ מהלך פון עטליכע צעהנדליג מעטער איז געוואָרען פערפּלייצט פון בלוט.

די גאַנצע באַהן-ליניע און די מיט בלוט פערשפּריצטע וואַגאָנעס האָבען מיט זיך פאָרגעשטעלט אַ מוראדיג בילד.

די מאַכט איז צוגעטרעטען אויסצופאָרשען די סיבות פון דער קאַטאַסטראָפע און בעשטראָפען די שולדיגע.

אַלץ די ליבע! אוי, די ליבע!

מערקווירדיגער נקמה-אַקט פון אַ פערליבטען פּאָלאַק אין ניו-יאָרק

ניו-יאָרק, (יט"א) דאָ האָט זיך אָפּגעשפּילט אַ ליבע טראַגעדיע צווישען אַ פּוילישער מאַלער און אַ יודיש מיידעל, וואָס איז פערבונדען מיט אַן אויסטערלישען נקמה-אַקט.

דער 31-יעהריגער יאַן מאַרקיטשונג האָט זיך פערליבט אין דעם יודישען פּרל. לעווקאָוויטש, וואָס האָט געוואוינט ביי איהר שוועסטער, אַן אַלמנה אין ברוקלין, די שוועסטער איז געווען געגען דעם שידוך, און דעריבער האָט איהר מאַרקיטשונג געדראָהט, אַז ער וועט הרגענען איהר קינד און בעגעהן זעלבסטמאָרד.

אַ געוויסען טאָג איז דאָס קליינע קינד פון דער אַלמנה ווירקליך נעלם געוואָרען. די מוטער האָט וועגען דעם מיטגעטיילט דער פּאָליציי, וואָס האָט איהר גערעטען אָבצוואַרטען אויף אַ טעלעפאָן פון מאַרקיטשונג, וועלכער וועט זיך זיכער וועלען טרעפען מיט פּרל לעווקאָוויטש. אַזאַ געלעגענהייט איז אינגיכען געקומען, און מאַרקיטשונג האָט זיך דורכ'ן טעלעפאָן אָפּגערעדט צו טרעפען מיט פּרל. לעווקאָוויטש אויף איינער פון די ניו-יאָרקער גאַסען.

בעת ער האָט זיך בעגעגענט מיט פּרל. לעווקאָוויטש, איז ער גליי דאַרומגע-יינגעלט געוואָרען דורך אייניגע דעטעקטיוון, מאַרקיטשונג האָט געפּרובט אויפ'ן אָרט אַיסטרינקען אַ פלעשעל סם, וואָס ער האָט געבראַכט מיט זיך, די דעטעקטיוון האָבען אָבער דערצו נישט דערלאָזט. דאָס קינד האָט מען געפונען אין אַ דערבייאיגען טויער, וואו מאַרקיטשונג האָט עס איבערגעלאָזען מיט שפּילצייג און נאַשוואַרג.

דער שאַרפער קאָנפליקט פון דער פּוילישע וועלדער

רעגירונג צוריקגעצויגען די קאָנצעסיע פון אַן ענגלישער פירמע

וואַרשאָ, 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) מיט אַ צייט צוריק האָט די רעגירונג צוריקגעצויגען די קאָנצעסיע פון דער ענגלישער פירמע „טשענטוריאָ" אויף צו עקספּלואַטירען די ביאַלאָוויעזשער וועלדער, ווייל די פירמע האָט נישט אויסגעפיהרט איהרע פערפּליכטונגען און איז שולדיג געווען דער רעגירונג עטליכע צעהנדליג מיליאָן זל. אויפ'ן סמך פון דער קאָנצעסיע האָט די פירמע געמאָנט ביי דער רעגירונג שאָדען-ערזאַץ.

איצט דערוויסען מיר זיך, אַז די רעגירונג האָט בעשלאָסען צו בעצאָהלען דער פירמע 375,000 פונט שטערלינג, און אָפּקויפען ביי איהר אַלץ, וואָס די פירמע האָט אויסגעבויט.

טראָץ דער ענטשעדיגונג, וואָס די רעגירונג צאָהלט דער פירמע, „טשענטורי" מאַכט די רעגירונג אַ גוט געשעפט, ווייל די פרייזען אויף האָלץ, וועלכע די רעגירונג קען דערגרייכען, ווען זי וועט אַליין עקספּלואַטירען די וועלדער, אויף אַזוי פיל העכער פון די, וואָס זי האָט געצאָלט בעקומען, לויט דער קאָנצעסיע, אַז אַלע פערגיטיגונגען וועלען געדעקט ווערען מיט אַ גרויסען עודף אין אַ גאָר קורצער צייט.

סאָוויעטען אונטערהאַנדלען וועגען שלום מיט כינא

טאָקיאָ, 16. יולי (ספּ. טעל.) די כינעזישע רעגירונג מאַכט פיבערהאַפטע אָנשטרענגונגען צו דערהאַלטען די פּערטיידיגונגס-פּאָזיציעס אין מאַנדשוריען. אויף דער מזרח-סיבירער באַהן-ליניע זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען 6 כינעזישע פּאַנצער-צוגען אין פולער בעוואָפנונג.

די כינעזער ווייסען נאָך אָבער נישט גענוי פון וועלכער זייט די סאָוויעטען וועלען אָנהויבען דעם אָנגריף — פון מאַנדשוריע צי פון דער מאָנגאָלישער זייט. דער-ווייל זענען אַלע רוסישע באַהן-בעאַמטע דערוויטערט געוואָרען פון זייערע פונקציעס.

לאָנדאָן, 16. (ספּ. טעל.) דער היינטיגער „טיימס" ווירמעט אַ ספּעציעלען לייט-אַרטיקעל דער מעגליכקייט פון אַ מלחמה צווישען די סאָוויעטען און כינאַ.

צווישען אַנדערן, ווערט אינ'ם ראָזיגען אַרטיקעל אָנגעוויזען, אַז די עווענטועלע רוסיש-כינעזישע מלחמה וואָלט פערשלעפּט דאָס בעניין די בעציהונגען צווישען ענגלאַנד און רוסלאַנד.

עס ווערט דעריבער געגעבען אַן אָנצוהערעניש דער סאָוויעטען-רעגירונג, אַז ס'איז פאַר איהר זעהר נישט געוואונשען אַזאַ מלחמה אָנצוהויבען.

מאָסקווע, 16 (ספּ. טעל.) נעכטען ביינאַכט האָט דער כינעזישער אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע בעזוכט דעם סאָוויטישען אויסערן-קאָמיסאַר און מיטגעטיילט, אַז די כינעזישע רעגירונג האָט נאָך נ נישט דערהאַלטען די סאָוויטישע פּראָטעסט-נאָטע, ווייל ביז דער נאַכט אויפ'ן 14-טען יולי האָט נערוויערט דאָס איבערזעצען די נאָטע אויף כינעזיש און ערשט מאָנטאָג אָוועגד איז זי איבערגעשיקט געוואָרען קיין נאַנקין.

דער כינעזישער אַמבאַסאַדאָר האָט אויך געבעטען, אַז די סאָוויטישע רעגירונג זאָל דעם טעקסט איבערשיקען קיין מוקדען, ווייל ער האָט נישט קיין פערבינדונג מיט מוקדען.

טאָקיאָ, 16 (ספּ. טעל.) נעכטען האָט אַן אַעראָפּלאַן פון פעקין געבראַכט קיין אירקוטסק עטליכע סאָוויטישע פאָרשטעהער, וועלכע זענען געקומען אונטערהאַנדלען מיט כינאַ וועגען שלום.

אין כינעזישע קרייזען איז מען איבערצייגט, אַז די סאָוויעטען זענען נישט בכח צו פיהרען מלחמה מיט כינא. און די אַלע מלחמה-דראָהונגען זענען נישט מעהר, ווי אַ מאַנעווער.

די יודישע קאָלאָניסטען אין סאָוו. רוסלאַנד

ערוואַרטן אַ שווערער ווינטער

מאָסקווע. (יט"א) לויט'ן בעריכט פון דער אונטערזוכונגס-קאָמיסיע פון צ. ק. פון „געזערד" וואַרט די יודישע קאָלאָניסטען אין כערסאָנער, קריוואָראָגער, זאַסאָראָזשער און מאַריאופאָלער ראַיאָנען אַ שווערער ווינטער.

די קאָמיסיע האָט פעסטגעשטעלט, אַז די זומערדיגע תבואות זענען אויף די יודישע פעלדער דורכאויס געראָטען אין אייניגע געגענדען, די צרה איז אָבער, וואָס די זומערדיגע תבואות גאַראַנטירען נאָך נישט די געניגענדע צאָהל ברויט פאַר די יודישע איבערוואַנדערער, ווייל די ווינטער-תבואות זענען זהיינטיגען פריהלינג אויסגעפרוירען.

אַ שווער פּראָבלעם פאַר די יודישע קאָלאָניסטען וועט היינטיגען ווינטער אויך זיין די פראַגע פון בעהייצונג. די קאָמיסיע רעקאָמענדירט דעריבער אַז די ראַיאָנישע קאָאָפּעראַטיוון זאָלען זיך בעצייטענס פערזאָרגען מיט קוילען.

מען וועט מוזען בעזאָרגען מיט הילף אויף ווינטער די קינדער פון די יודישע קאָלאָניסטען. מען וועט זיי מוזען פערזאָרגען מיט שיך און מיט וואַרימע קליידער, כדי צו פערגרינגערען דעם שווערען ווינטער פאַר די יודישע קאָלאָניסטען, רעקאָמענדירט די קאָמיסיע:

1) מען זאָל אָנעמען מיטלען צו בעזאָרגען די קאָלאָניסטען מיט אַ גרעסערע צאָהל בהמות, וואָס זאָלען זיי געבען אַ מעגליכקייט צו פערקויפען מילך, קעז, און פּוטער און דערמיט פערגרעסערען זייער הכנסה.

2) אָרגאַניזירען פאַר די קאָלאָניסטען וויטיגע פערדינסטען אויף געזעלשאַפטליכער אַרבייט, ווי פיהרען ציגעל, געהילץ א. אַז. וו.

3) געבען די מעגליכקייט די געוועזענע קוסטאַרען, זיי זאָלען ווינטער אַ זרער פרייער צייט זיך קענען פערנעמען מיט זייערע אַלטע מלאכות, פערגרעסערונג זיי דערביי מיט געצייג און מיט רויה-שטאָף.

געפונען אַ פעסעל מטבעות פון 11. יאָהרהונדערט

לובלין, 16. (טעלעפאָניש) ביים אויסגראָבען פונדאַמענטען אויף די רוינען האָט מען געפונען אַ הילצערן פעסעלע מיט עטליכע הונדערט מטבעות פון 11. יאָהרהונדערט. די מטבעות זענען זילבערנע דינאַרען פּוילישע און פיל מטבעות פון אויסלענדישע שכנות'דיגע מלוכות.

די מטבעות האָבען אַ גרויסען מוזעאַלען ווערט און זענען איבערגעגעבען געוואָרען דער מלוכה-מאַכט.

די דייטשע קאָמוניסטען און די אראבישע קאָמוניסטען

בערלין, (י.ט.א.) די דייטשע קאָמוניסטישע פּרעסע ווידמעט פיל אויפמערקזאַמקייט דער בעזונדערער אַראַבישער קאָנפערענץ, וואָס דאַרף פאָרקומען אין די ראַהמען פון דעם אינטערנאַציאָנאַלען אַנטי-אימפּעריאַליסטישען קאָנגרעס. די קאָמוניסטישע פּרעסע שרייבט, דאָס די דאָזיגע קאָנפערענץ וועט האָבען אַ וויכטיגע בעדייטונג פאַר דער אַרבייטערשאַפט פון דער גאַנצער וועלט, אויב זי וועט „ענטהילען פאַר דער בריטער עפענטליכקייט די ארץ ישראל-מאַכינאַציעס, ווי צ. ב. די פּלענער פ"ן דעפּ. וועדזשוואוד פון דער ענגלישער אַרבייטער-פּאַרטיי, וועגען פערוואַנדלען ארץ-ישראל אין אַ ענגלישע דאָמיניע, אָדער די פּלענער פון לאָרד מעלטשעט, וועלכער וויל זיכערן פאַר ענגלאַנד די רייכטימער פון ים-המלח".

כוליגאַנעס טעראָריזירען אַ יודיש שטעטעל אין לעטלאַנד

ריגע, (י.ט.א.) דער דעפּוטאַט פון לאַטווישען סיים פּראָפ. לאַזערסאָן האָט דערהאַלטען טעלעגראַפישע מעלדונגען, דאָס די יודישע בעפעלקערונג פון לאַטווישען שטעטעל דוגאַי ווערט לעצטענס סיסטעמאַטיש טעראָריזירט דורך אַ גרויסע כוליגאַנעס בעוואָפענט מיט שטעקענס און שטיינער בעפאַלען זיי די יודישע הייזער, האַקען אויס די שויבען און שלאָגען די יודישע דורכגעהער. די אָרטיגע פּאָליציי האָט נישט בעשיצט די יודען געגען די כוליגאַנישע אָנפאַלען.

דעפּ. פּראָפ. לאַזערסאָן האָט אינטערווענירט ביים אינערן מיניסטער, וועלכער האָט פערשפּראָכען אויסצופאָרשען דעם ענין און שטרענג בעשטראָפען די שולדיגע.

„נומערוס נולוס" אין קאָוונאָ

קאָוונאָ, (י.ט.א.) אין דעם ניי-געגרינדעטער פּעדאַגאָגישען אינסטיטוט אין קאָוונאָ איז נישט אָנגענומען געוואָרען קיין איין יודישער קאַנדידאַט. די אויפנאַהמעס זענען דורכגעפיהרט געוואָרען לויט די אינסטרוקציעס פון ליטווישען בילדונגס-מיניסטער.

די יודישע עמיגראַציע קיין אורוגוואַי

מאָנטעווידעאָ. (יט"א) לויט די ידיעות פון היגען יודישען אימיגראַנטען-שוץ-פעראיין זענען אין פערלויף פון חודש אַפּריל ה. י. אריינגעקומען קיין אורוגוואַי 181 יודישע אימיגראַנטען, די גרעסטע צאָהל — 51 יודישע איינוואַנדערער — איז געקומען פון ליטע, 43 אימיגראַנטען זענען געקומען פון רוסלאַנד, 23 — פון פוילען, 14 — רומעניען, 10 — פון דייטשלאַנד און 7 פון ארץ-ישראל.

„נײַער פאָלקסבלאַט"
17 יולי 1929
17 יולי 1929

פערספּעקטיוון פון די יודען אין ראַטען־פערבאַנד

דער יודישער עקאָנאָמיסט אין ראַטענפערבאַנד ל. סינג, האָט אינ'ם פערטען בוך פון די „מאַטעריאַלען און אויספאָרשונגען" וועגען יודען וואָס זענען איצט ערשינען אין מאָסקווע אין דער רוסישער שפּראַך, געמאַכט אויפ'ן גרונד פון ציפערן אינטערעסאַנטע אויספיהרען וועגען דער צוקונפט פון יודען אין ראַטען־פערבאַנד.

דאָס בוך גופא „מאַטעריאַלען און אויספאָרשונגען" איז אַ וויכטיגע אַרבייט, וואָס הערט נעבן אין מאָסקווע פון דער אַזוי־גערופענער „סטאַטיסטיש־עקאָנאָמישער קאָמיסיע", וואָס עקזיסטירט ביי דער פערוואַלטונג פונ'ם רוסישען „אָרט" און ווערט אויסגעהאַלטען אויף די מיטלען פונ'ם „אַגראָ־דזשאָינט" און דער צענטראַלער פערוואַלטונג פון „אָרט", וואָס געפינט זיך אין בערלין.

לויט דער פאָלקסציילונג פון יאָהר 1926 ווערען אויף יעדע טויזענד נפשות געבוירען ביי יודען — 24,08 קינדער (ווייניגער ווי ביי אַנדערע פעלקער פון סס"ר). אויף יעדע טויזענד מענשען שטאַרבען ביי די יודען — 9.11.

ביי די יודען איז דער קלענסטער פּראָצענט פון שטערבליכקייט — צוויי מאָל ווייניגער פון די אוקראַינער און רוסען. און אַנדערהאַלבען מאָל ווייניגער פון די איבעריגע טיילען פון דער בעפעלקערונג, אָבער דערפאַר ווערען ביי יודען לעצטענס געבוירען אַזוי ווייניג קינדער, אַז עס איז אוממעגליך, מיט עפּעס צו קאָמפּענסירען דעם נחסר.

דער צוואוקס־דורכשניט אין גאַנצען ראַטען־פערבאַנד איז אין איין יאָהר — 2,3 פּראָצענט, ביי די יודען אָבער נאָר 1,57 פּראָצענט. מינץ אָבער מיינט, אַז עס איז אַזאַ חילוק נאָר דערפאַר, וואָס מען פערגעסט, אַז יודען וואוינען כמעט נאָר אין די שטעט. ווען מען זאָל נעהמען דעם צוואוקס ביי די נישט־יודען נאָר אין די שטעט, איז כמעט נישטאָ קיין אונטערשיד פון יודען ביז נישט־יודען. און דעריבער קומט מינץ צו אַ פּועל־יוצא, אַז די צאָהל יודען אין רוסלאַנד וועט וואַס ווייטער שטייגען.

מינץ בערעכענט אויך ווי עס וועט זיך אין הסכם מיט די עקזיסטירענדע טענדענצען ענדערען די סאָציאַלע פיזיאָנאָמיע פונ'ם רוסישען יודענטום, פון 154,000 אַרבייטער אין 1927 וועלען זיין אין 1933 — 214,000.

די געמישטע חתונות. אין גרויס־רוסלאַנד (אין אייראָפּעאישען טייל) האָבען 25 פּראָצענט יודישע חתנים און 17 פּראָצענט יודישע כלות זיך מחותן געווען מיט נישט־יודען. אין אוקראַינע איז דער קאָעפיציענט נאָר 5 פּראָצענט, און אין ווייס־רוסלאַנד — נאָר 2 פּראָצענט. דאָס בילד פון די זעלבע, וואָס ביי די אַנדערע נאַציאָנאַליטעטען אין געמישטע חתונות ביי די יודען איז כמעט דער ראַטען־פערבאַנד. דאָרטען, וואו די יודען וואוינען נאָך אין קאָמפּאַקטע מאַסען, זענען די געמישטע חתונות אַ זעלטענהייט; וואו זיי בילדען אַ מינדערהייט, זענען די געמישטע חתונות געוואָרען אַ נאָרמאַלע ערשיינונג. אַזוי איז עס ביי די יודען, אַזוי איז עס ביי די רוסען. אין גרויס־רוסלאַנד, למשל, איז דער פּראָצענט פון די געמישטע חתונות ביי די רוסען נאָר ביז צוויי פּראָצענט, אין אוקראַינע דער גרייכט ער שוין — 32, און אין ווייסרוסלאַנד — 72 פּראָצענט.

יודען, וואָס בענוצען זיך מיט פרעמדער אַרבייט. זייער מצב גיט אַ פאָרשטעלונג וועגען דעם פערמעגליכען טייל, וואָס איז נאָך געבליבען ביי די רוסישע יודען. לויט דער צעהלונג האָט זי אויסגעמאַכט 22,369 מענשען. דאָס זענען די קאַפּיטאַליסטישע עלעמענטען. איצט איז די ציפער נישט פיל פערקלענערט. די ציפער פערטיילט זיך אַזוי: 14,437 קאַפּיטאַליסטען האַלטען אויס קומערישע אונטערנעהמונגען. 4270 — האַנדעלס־געשעפטען. 2706 — זענען טעטיק אין לאַנדווירטשאַפט, בענוצענדיג דערביי געדונגענע אַרבייטער. די פאַבריקען זענען שוין לאַנג נאַציאָנאַליזירט. נאָר אַ קלייניגער צאָל פון יודען זענען נאָך פערהאַן אויף דעם דאָזיגען געביט. מען רעכענט נאָך 421 יודישע אַזוי גערופענע „פאַבריקאַנטען".

יודישע מענשען פון פרייע פּראָפעסיעס היות ווי די פערזאָנען פון פרייע פּראָפעסיעס, וואָס זיינען אויף מלוכה־שטעלעס, האָבען זיך ביי דער ציילונג אָנגעגעבען פאַר בעאַמטע, איז שווער זיך צו דערגרונטעווען צום אמת. מען קאָן רייֵדען נאָר פון מענשען פון פרייע פּראָפעסיעס, וואָס פּראַקטיצירען פריוואַט. די פאָלקס־ציילונג ווייזט אָן אין רוסלאַנד 13,632 יודען פון פרייע פּראָפעסיעס: 6446 לערער, 1119 אַדוואָקאַטען, 1441 צאָהן־דאָקטוירים, 902 מוזיקאַנטען א. אַז. וו. רבנים זענען אָנגעגעבען 1273.

יודישע קינדער לערנען זיך יודיש. ביי יעדע טויזענד יודען, וואָס האָבען דערקלערט יודיש פאַר מוטער־שפּראַך, לערנען קינדער אין יודישע שולען 61,5 פּראָצענט אין אַלגעמיינעם. אָבער לויט די רעפּובליקען קומט אויס אַזאַ בילד: אין ווייסרוסלאַנד — 77, אין אוקראַינע — 68,1 און אין גרויס־רוסלאַנד בלויז — 19,9 פּראָצענט.

יודיש האָבען אָנגעגעבען אַלס זייער שפּראַך: אין ווייסרוסלאַנד 98,8 פּראָצ., אין לענינגראַדער ראַיאָן נאָר — 44,2, און אין קאַווקאַז נאָר — 31,2 פּראָצענט.

יודען קאָמוניסטען. אין אויגוסט 1927 זענען געווען אין ראַטען־פערבאַנד 1,144,053 קאָמוניסטען, פון זיי: יודען — 49,511, דאָס הייסט 4,33 פּראָצענט. בכלל האָט די ענטוויקלונג פון דער יודישער צאָהל קאָמוניסטען אין דער פּאַרטיי אַזאַ פּנים: אין 1922 — 19,562, אין 1925 — 37,000, אין 1926 — 47,299 און אין 1927 — 51,633 יודען. אין פערגלייך מיט'ן אַלגעמיינעם וואוקס פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, איז דער יודישער פּראָצענט אָבער געזונקען פון 5,2 פּראָצענט אין 1922 אויף 4,33 פּראָצענט אין יאָהר 1927. דאָס ערשטע פּלאַץ אין דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי פערנעמען אויך איצט רוסען, דערנאָך — אוקראַינער, נאָכדעם — יודען.

צי וועט אויסברעכן אַ עקאָנאָמישע מלחמה

צווישען דער רײַכער אַמעריקאַ מיט דער אָרימער אייראָפּאַ?

מיט עטליכע טעג צוריק האָט זיך דורך דער גאַנצער פרעסע דורכגעטראָגן אַ ידיעה, אַז 38 מלוכות האָבען אַרײַנגעשיקט אַמעריקע אַ פּראָטעסט געגען איהר בעשלוס, צו העכערן דעם צאָל־טאַריף.

צי וועט דער דאָזיגער פּראָטעסט טאַקע האָבען אַזאַ ווירקונג, אַז די אַמעריקאַנער רעגירונג וועט צוליב דעם ענדערען איהר טאַריף־פּאָליטיק איז נאָך לעת־עתה נישט בעוואוסט, אָבער אַז אייראָפּעס געשריי האָט דעם יוסטען „פעטער סעם" אַ ביסעל צוטומלט דעם מוח — דאָס איז אַ פאַקט.

דער בעסטער בעווייז! די בעציהונג פון אַמעריקאַנער סענאַט, וואו ס'איז וועגען דעם ענין אַרײַנגעטראָגן געוואָרען אַ שאַרפע אינטערפּעלאַציע.

ווי זשע קומט עס מאַקי, וואָס די אָפּגעשוואַכטע אייראָפּע, וועלכע קריכט דעם רײַכען „פעטער" אונטער די נעגעל, זאָל פּלוצים בעקומען אין זיך אַזאַ דרייסטקייט און ער, דער רייכער „פעטער", זאָל גאָר ווערען צוטומלט?

אין דער תירוץ: דער ניי־געהעכערטער אַמעריקאַנער צאָל־טאַריף מיינט פשוט פערשליסען די טויערן פאַר כלערליי אייראָפּעאישע סחורות, אָדער בעסער געזאָגט — אַן עקאָנאָמישע מלחמה מיט דער גאַנצער וועלט.

און דאָרט וואו יענער וואַרפט מיר אָן אַ מלחמה, וואו ער ליינט מיר אַרויף אַ חלף אויפ'ן האַלדז, איז שוין נישט שייך איידעלקייט — דאָ מוז מען ביים גרעסטען דרך־ארץ פאַר'ן צר שכנג, ביי דער גרעסטער מורא פאַר איהם, אַרויסגיין פון די כלים און זיך ווערען מיט די לעצטע כחות, וואָרום שטאַרבען, וויל קיינער נישט, און אייראָפּע האָט אַ געשריי געטאָן בקול רם, זי האָט נישט גערעדט קיין איבעריגע ווערטער, זי האָט בלויז געשריען, אָבער אין די דאָזיגע געשרייען זענען געווען אַ סך רמזים.

אייראָפּעס פּראָטעסט צו אַמעריקע האָט נישט געטראָגן קיין כאַראַקטער פון טענות און פרעטענזיעס — ס'טייטש, היתכן? פאַר דער מלחמה און עד־היום האָב איך, אייראָפּע, קיינמאָל נישט פערמאַכט די טויערן פאַר דיינע סחורות, דו ביסט אויף מיין חשבון רייך געוואָרען א. אַז. וו.

פּאָליטיק האָט פיינט מאָראַל און פּאָליטיקער זענען ווייט פון סענטימענטען.

נאָר אויב דער פּראָטעסט האָט דעם „פעטער סעם" יאָ אַ ביסעל צוטומלט, איז עס צוליב רמזים פון אַ גאַנץ אַנדער כאַראַקטער — אויב דו אַמעריקא וועסט פערמאַכע די טויערן, וועל איך, אייראָפּע, ביי מיין גרעסטער נידערשלאָגענקייט, מוזען אַרויס פון דער העזה און דיר נאָכטאָן, איך וויל נישט קיין צאָל־מלחמה, אָבער אויב דו וועסט מיר איהר אָנוואַרפען וועל איך איהר מוזען אָננעמען.

און דאָס דאַרפט איהר נישט פערגעסען: ווי אייראָפּע איז ביי היינטיגען טאָג הערשלאָגען, ווי זי ליגט ביי אַמעריקע אין די הענט, דאַרף נאָך אַמעריקע איהר האָבע זאַ סך מעהר ווי זי, אַמעריקע. וואָרום אייראָפּע איז שוין באַלד געגליכען צו דעם פערד, וואָס דער בעל־עגלה האָט איהם אָפּגעוואוינט פון עסען האָבער — זי האָט זיך שוין באַלד אויסגעלערנט „לעבען" אָהן געלד און אָהן אָפּזאַץ־מערק, אָבער אַמעריקע, וועלכע צובליט זיך איצט מיט איהר אינדוסטריע און צוואַקסט זיך מיט איהר איבערפּראָדוקציע, ציטערט רק, אַז זי זאָל דערמיט נישט דערשטיקט ווערען.

אז וואָך עפּעס האָט אַמעריקע געלייענט צווישען די שורות פון דער אייראָפּעאישער פּראָטעסט־נאָטע — איך, אייראָפּע, בין דיר שולדיג געלד און כ'וויל דיר בעצאָהלען ביז אַ גראָשען דעם קרן מיט די ציגזען, אָבער אויב דו וועסט פערמאַכען דיינע טויערן און כ'וועל ביי דיר נישט לייזען פאַר מיין סחורה, וואו זשע וועל איך פאַר דיר נעמען דאָלאַרען?...

דאָס איז געווען דער שטאַרקסטער אַרגומענט, וועלכער האָט געצוואונגען דער אַמעריקאַנער רעגירונג זיך צו פערטראַכטען אַ ביסעל ערנסטער וועגען דעם ענין, און אויב דאָס האָט נאָך אויף איהר נישט געווירקט אַזוי פיל, אַז זי זאָל איהר טאַריף־פּאָליטיק ענדערען, האָט עס אָבער געמאַכט אַ שטאַרקען רושם אויפ'ן דאָרטיגען דעת הקהל, וועלכע איז געגען דעם, אַז מ'זאָל שליסען די טויערן פאַר אייראָפּעאישע סחורות, און פון אַלע זייטען הערט מען איין שאלה: פאַרוואָס קען די אַמעריקאַנער אינדוסטריע קאָנקורירען מיט דער גאַנצער וועלט אין אַלע אַנדערע לענדער און אין דער אייגענער מדינה האָט זי פאַר אַזאַ מין קאָנקורענץ מורא?

י. ג. ש.

פיהרער פון דער אַרמענישער עמיגראַציע וועלען איצט האָבען אַ פּראָצעס אין בערלין

פאַר פעלשען סאָוויעטישע „טשערוואָנצעס"

(אַ בריף פון בערלין)

ס'איז נאָך נישט אַריבער דער רושם וואָס ס'האָט אָנגעמאַכט דער פּראָצעס פון אָרלאָוו און פּאַוולינאָווסקי וועלכע זענען פערמשפּט געוואָרען צו 4 חדשים טורמע יעדערער, פאַר פעלשען בריף, און מיר שטעהען שוין ווידער פאַר אַ נייעם סענסאַציאָנעלען פּראָצעס, וואָס האָט אויך אַ שייכות מיט דער רוסישער עמיגראַציע.

נאָך אַן אַרעסט פון 29 חדשים איז איצט ביז צום געריכט, וואָס דאַרף אינגיכען פאָרקומען בעפרייט געוואָרען דער גרוזינער סאַדאַטי ראַשווילי. דער הויפּט־העלד פון דער אַפערע מיט פאַלשע סאָוויעטישע טשערוואָנצעס.

ווי ס'אינפאָרמירט דער אָנפיהרער פון דער גרוזינער עמיגראַציע קאַרומידזע איז די אַפערע ענטשטאַנען אויף פאָלגענדען אופן:

אין יאָהר 1925 זענען זיך אין אַ פּאַריזער קאַפע צוזאַמענגעקומען עטליכע געוועזענע אינהאַבער פון רוסישע נאַפט־גרובען. ס'איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען אַ קאַמף מיט דער סאָוויעטען־רעגירונג און ס'זענען אַרויסגערוקט געוואָרען פערשידענע קאָנצעפּציעס — וועגען אַ פערפינרונג מיט די דייטשען און דאַן איז געקומען אין בעטראַכט די מיטאַרבייט פון לודענדאָרף, אַ פערשטענדיגונג מיט ענגלאַנד א. אַז. וו.

אין אַ פּאָר וואָכען נאָך דער דאָזיגער קאָנפערענץ פון די נאַפט־אינדוסטריעלער איז קאַרומידזע צוזאַמען מיט'ן דייטשען גענעראַל האָפמאַן, וועלכער איז נישט לאַנג געשטאָרבען, אַרויסגערופען געוואָרען קיין ענגלאַנד, וואו ער האָט זיך צוזאַמענגעטראָפען מיט אַ הויכען ענגלישען מלוכה־מאַן און צווישען זיי איז פאָרגעקומען אַ לענגערע קאָנפערענץ, אויף וועלכער ס'איז אַרומגערעדט געוואָרען דער פּלאַן פון אַ מיליטערישער אַקציע געגען די סאָוויעטען.

דער פּלאַן פון דער אַקציע איז שפּעטער בעת דער קאָנפערענץ אין האַאַג אין יאָהר 1926 פאָרגעשטעלט געוואָרען דער ענגלישער רעגירונג מיט דעטערדינג בראש.

ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז גרוזיען דאַרף בעפרייט ווערען און אַז צו דער אַקציע זאָלען צוזעצונגען ווערען מעסיגע פּאָליטיקער פון אַ רייהע אייראָפּעאישע לענדער. גענעראַל האָפמאַן האָט זיך פערבונדען מיט גענעראַל ווראַנגעל און וואָראָנצאָוו, וועלכע האָבען זיך דאַן געפונען אין פּאַריז. ווראַנגעל וועלכער האָט ערקלערט אַז ער איז נישט פּראָ־אינטערעסירט צוריקצושטעלען דעם מאָנאַרכיזם אין רוסלאַנד, האָט אַרויסגערוקט אַן אַנגריפס־פּלאַן פון דער זייט פון קרים; דאַנעבען האָט גענעראַל האָפמאַן געהאַלטען אַז דער מיליטערישער אַנגריף דאַרף אָנגעהויבען ווערען פון דער פּעטערבורגער זייט. צוליב אָט די דאָזיגע חלוקי דעות איז פון ווראַנגעלס אַנטייל אין דער אַקציע גאָרנישט געוואָרען. בעת די ווייטערדיגע אונטערהאַנדלונגען מיט די ענגלישע פּאָליטיקער, האָבען זיי פערלאַנגט אַ „קאָסטען־אַנשלאַג" פון דער מיליטערישער אַקציע. אַנב האָבען זיי אַרויסגערוקט אַ פּונקט אַז זיי מוזען זיך פערשטענדיגען מיט דער אַמעריקאַנער נאַפט־פירמע „סטאַנדאַר אייל קאָמפּ." נאָך די קאָנפערענצען מיט די אַמעריקאַנער, האָט דעטערינג ערקלערט אַז די ענגלישע פּעראינטערעסירטע קענען זיך בעטייליגען אין אַ גאַנץ קליינעם בעטראַג אין דער אונטערשטיצונג פון דער אַקציע. (דאָס איז געווען דעם 14 יולי 1926 י.) דאַן האָט קאַרומידזע בעשלאָסען צו שאַפען די מיטלען, וואָס זענען נויטיג געווען אויף דער אַנטיסאָוויעטישער אַקציע דורך... פעלשען סאָוויעטישע טשערוואָנצעס־באַנקנאָטען. אַלס אויספיהרער פון דעם דאָזיגען פּלאַן וועלכען ס'האָט אָנגעפיהרט דער נאַצ. גרוזינער קאָמיטעט, איז בעשטימט געוואָרען סאַדאַטי ראַשווילי, וועלכער האָט זיך לויט קאַרומידזעס אויפטראַג, פערשטענדיגט מיט די בייערישע נאַציאָנאַליסטישע עלעמענטען און האָט אָנגעהויבען פאַבריצירען סאָוויעטישע טשערוואָנצעס.

די פאַלסיפיקאַטען זענען געמאַכט געוואָרען אַנגראָ, און אויף אַ זעהר פאַכמענישען אופן.

די דאָזיגע ערקלערונגען פון קאַרומידזע זענען ניכער געמאַכט געוואָרען כדי צו ענטלאַסטען סאַדאַטי מאַשווילי פון זיין שולד. דער פּראָצעס וועט אויפדעקען פיל געהיימנישען פון די פּאָליטישע אַוואַנטורעס מצד די עמיגראַנטען. מ'וואַרט אויף סענסאַציעס.

א. נ.

טעטיגקייט פון העברעאישן אוני־ווערסיטעט אין ירושלים

ירושלים, (י.ט.א.) בעת דער שליסונג פון זומער־סעמעסטער פון העברעאישען אוניווערזיטעט, האָט דער קאַנצלער פון אוניווערזיטעט, דר. י. ל. מאַגנעס געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט געגעבען אַן איבערבליק איבער דער טעטיגקייט פון דער הויכשול. אין ווינטער סעמעסטער האָבען זיך אין ירושלים'ער אוניווערזיטעט געלערנט 241 סטודענטען און אין זומער סעמעסטער 219 סטודענטען. אין 2 יאָהר אַרום וועלען שוין אַרויסגעגעבען ווערען די ערשטע אוניווערזיטעט־דיפּלאָמען.

פון דעם 18־טען ביז דעם 23־טען אויגוסט וועלען אין ציריך פאָרקומען די בעראַטונגען פון אַקאַדעמישען ראַט און קוראַטאָריום פון העברעאישען אוניווערזיטעט. צוו. אַנד. וועט בעטראַכט ווערען דער פּלאַן צו גרינדען ביים אוניווערסיטעט אַ שולע פאַר מעדיצין אין די טראָפּיקאַל־לענדער, וואָס עס וועט פאָדערן נאָך אַ צוגאַב־בודזשעט פון 18,000 פונט. עס איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצונעמען מיט דאַנק די יעהרליכע סובווענץ פון דער בערלינער יודישער קהלה אין דער הויך פון 15,000 מאַרק פאַר אַ קאַטעדרע פאַר סאָציאַלער וויסענשאַפטען.

דער „אַדל־וויסמאַן־פאָנד" צו שטיצען די מוזיק־וויסענשאַפט אין ארץ־ישראל איז שוין צוגעטרעטען צו דער אַרבייט. עס ווערט אויך געפּלאַנט צו בערייכערן דעם ירושלים'ער אוניווערזיטעט מיט אַ וואַלד און אַ באָטאַנישען גאָרטען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 70־יעהריגען געבורטס־טאָג פון געוו. פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פּראָפ. אָטאָ וואַרבורג.

אין משך פון דער לעצטער צייט זענען געגרינדעט געוואָרען אַ רייהע סטיפּענדיעס פאַר סטודענטען, וואָס ווידמען זיך דעם שטודיום פון פילאָזאָפיע, עפענטליכער געזונדהייט, רעטאָריק, קלאַסישע וויסענשאַפט א.א.וו.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען.
פעטריקאָווער 10, טעל. 31-86
עהמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאָכמ.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

17 יולי
מיטוואך
ט
תמוז תרפ"ט
זון-אויפגאנג 3.33
זון-אונטערגאנג 7.50

ליבעלע איז אין פאריז

און ריוטשעלע מיט אַרטשיק'ן לאָזען זיך נישט טון קיין עולה

מיט אַ 30 יאָהר צוריק האָט אויף חסכאָרניע גאַס געאַרבייט דאָס מיידעל העלאַ.

זי האָט זיך בעקענט מיט אַ געוויסען הערש מ., אַנ'אָנגעשטעלטען אין אַ געשעפט אויף דער וועלבער גאַס.

דאָס מיידעל איז געווען עלענד און נאַאיוו, הערש, ווידער איז געווען אַ דורכגעטריבענער יונג.

האָבען זיי זיך אַזוי לאַנג געליבט, ביז העלאַ האָט דערפיהלט, אַז זי דאַרף ווערען מוטער, און דאָ האָט פּאַסירט, ווי אָפּט אין אַזעלכע פאַלען — די „ליבע" איז מיט אַ מאָל ביי הערשען פערשוואונדען געוואָרען ר' הערש גופא איז אויך פערשוואונדען געוואָרען איבערלאָזענדיג דאָס אומגליקליכע מיידעל אַליין אויף גאָטס בעראָט.

דאָס מיידעל איז פערפינסטערט געוואָרען און צו דער צייט געבוירען אַ געזונד יונגעל.

אַזוי ווי העלאַ האָט איהם אַליין נישט געקענט ערציהען, האָט מען דאָס קינד בעזאָרגט אין אַנ'ערציהונגס-הויז, וואו ער האָט זיך אויפגעהאַלטען ביז ער האָט שוין געקאָנט אַליין אָנהויבען צו פערדינען.

דאָס יונגעל — לייבעל האָט ער געהייסען — איז אויסגעוואַקסען אַ לעבעדיג און רירעוודיג.

נישט אַלט געווען נאָך קיין 20 יאָהר, האָט ער זיך בעקענט מיט אַ טאָכטער פון אַ היגען חסידישען סוחר, און, הגם די עלטערען האָבען דעם שידוך נישט געוואָלט, האָט לייבעל מיט רבקה'ן געשטעלט אַ חופּה, און זיך איינגעאָרדענט, ווי מאַן און ווייב.

רבקה איז אָבער געווען אַ סוחרישע טאָכטער, און האָט נישט געקענט דורכקומען מיט'ן ווינט, ווייל לייבעל איז געווען אַ קנאַפּער פערדינער.

האָט לייבעל בעשלאָסען אַוועקצופאָהרען קיין פראַנקרייך, דאָרט זיך איינצואָרדענען, און אַרויס־פאָרערען שפּעטער אַהין אויך זיין פרוי.

וכך הוה — לייבעל איז אַוועקגעפאָהרען, אָבער, ווערט אויס, ער האָט זיך נישט געקענט דאָרט איינ־אָרדנען, און האָט זיין רבקה נישט אַרויסגעפאָדערט צו זיך קיין פּאַריז.

דערווייל האָט זיך רבקה דאָ בעקענט מיט אַ יונגענמאַן פון אַ רייכער יודישער פאַמיליע, וואָס זיין פאָטער איז געווען טאַקע אַ גרויסער קמצן, אָבער אויך אַ גרויסער גביר.

און אַז רבקה איז געפעלען געוואָרען אַרטשען האָט ער שוין געפונען מיטלען אויף אַרויסצוקריגען פון'ם פאָטער אַביסעל געלד, כדי צופרירענצושטעלען זיין ריוטשעלען.

ס'האָט געדויערט אַזוי לאַנג און אַזוי בּרייט, ביז רבקה האָט פערגעסען, אַז זי האָט אַ מאַן לייבעל. אַרטשע האָט זיך אַלץ מעהר פערליבט אין איהר און האָט אַלץ אָפטער אָנגעהויבען פון איהר צו פער־לאַנגען, אַז זיי זאָלען שטעלען אַ חופּה, און אָנהויבען אָפיציעל צו לעבען, ווי מאַן און ווייב.

רבקה'ן איז נמאס געוואָרען זיך „פּאַניעווירען", און אין אַ שעהנעם העלען טאָג האָט זי ענדליך דער־רויף מסכים געווען. זיי זענען אַוועק אין אַ פראַ־ווינץ־שטעטעל, לעבען לאָדז, דאָרט געשטעלט אַ חופּה, געראָנגען זיך אַ דירה און לעבען זיך, ווי מאַן און ווייב.

אַזוי איז אַדורך עטליכע יאָהר.

אַרטשע מיט זיין רבקה'ן האָט זיך געלעבט, ווי צוויי טייבעלעך און לייבעל האָט די גאַנצע צייט נישט געגעבען פון זיך קיין שום צייכען.

זענען אָבער פערהאַן מענשען אויף דער וועלט, וואָס קענען נישט צוזעהען קיין עולה.

אַזעלכע מענשען האָבען זיך דערוואוסט, אַז רבקה האָט פון איהר ערשטען מאַן נישט גענומען קיין גט, און מ'האָט אָנגעהויבען פערפאָלגען דאָס פּאָר פאָלק, אַז זיי זאָלען זיך גט'ן. אַרטשע האָט אָבער קורץ און דייטליך ערקלערט אַלעמען, אַז ער האָט זיין רבקה ליב, זי איז זיין פרוי כדת משה וישראל און ער וועט זי נישט גט'ן. האָט מען איהם אַרויסגערופען אין ראַבינאַט און געדראָהט. אַרטשע מאַכט זיך אָבער גאָרנישט דערפון, און טענה'ט זיינס, אַז ער וועט זיין רבקה'ן נישט גט'ן. האָבען די שכנים, וואָס קענען נישט פערטראָגען קיין עולה בעשלאָסען אויסצוזוכען לייבלען ב. אין פּאַריז און אויספועלן ביי איהם אַז ער זאָל אָפּגט'ן זיין פרוי רבקה.

וויכטיגע שטייער-הנחות

פינאַנץ-מיניסטעריום האָט טיילוויז אָנערקענט די פאָסטולאַטען פון די האַנדעלס-קאַמערן

ווי מיר האָבען בשעתו מיטגעטיילט, איז די פאָריגע וואָך אין וואַרשאַ פאָרגעקומען אַ קאָנפער־רענץ צווישען די פאָרשטעהער פון'ם פערבאַנד פון די האַנ־דעלס־ און אינדוסטריע־קאַמערן מיט'ן פינאַנץ־מיניסטער.

בעת דער דאָזיגער קאָנפערענץ האָבען די פאָרשטעהער פון די האַנדעלס־קאַמערן אַרויסגע־רוקט אַ גאַנצע רייה פאָדערונגען.

איצט האָט דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום אין צו־זאַמענהאַנג דערמיט אַרויסגעגעבען אַ ציקולאַר צו די שטייער־אַמטען, אין וועלכען ס'ווערט רעקאָ־מענדירט:

נישט צווינגען קיין מיטאַרבייטער פון פירמעס, איינצופיהרען אַ „ריטשאַלט" פון אומזאַץ־שטייער אויפ'ן יאָהר 1929־30 אויף 400,000 זל. וואָס נעהמען אָן בעשטעלונגען פאַר זייערע פיר־מעס, אַז זיי זאָלען אויסקויפען פּאַטענטען.

די פינאַנץ־אַמטען ווערען בעפולמעכטיגט פּראָ־וויזאָריש צו ערלעדיגען אַלע רעקורסען וועגען אומ־זאַץ־שטייער.

ס'דאַרפען רעוויזירט ווערען די נאָרמעס פון דורכשניט־הכנסה אין אַלע קרייזען.

מייטער ווערט אינ'ם ציקולאַר אָנגעוויזען, אַז מ'דאַרף זיך ליבעראַל בעציהען צו די אָנווייזונגען פון די שטייער־צאָהלער וועגען זייערע היזקות (פון פּראָטעסטען און אַנד.).

אַלע ענינים וועגען די שטייערען ווערען פער־עפענטליכט ווערען אין „רזעניק אוושענזאָוו מיניר־סטערסטוואַ סקאַרבו".

רעקורסען דאַרפען ערלעדיגט ווערען אין משך פון 6—9 חדשים. אַלע אַלטע רעקורסען מוזען ער־לעדיגט ווע־ען נאָך אין פערלויף פון היינטיגען יאָהר.

צום סוף ווערט אינ'ם ציקולאַר פעראָרדענט, אַז בנוגע די הורט־פירמעס, וואָס פיהרען נישט קיין ביכער, זאָל נישט אָנגעוענדעט ווערען די הנחה פון 1 פּראָצענט אומזאַץ־שטייער.

קאָנפערענץ פון פּראָפ. פעראיינען וועגען הערשענדען קריזיס

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַרבייטסלאָזיג־קייט, וואָס הערשט איצט ביי אונז אין שטאָט האָבען די פּועלי־ציון צוזאַמען מיט די פּראָפ.־פעראיינען פון בעקלייד־אַרבייטער, פליישער, מעטאַל, הויז־ווירטשאַפט, כעמישע אַרבייטער, קעלנער און צו־קערוואַרג־אַרבייטער אָנגעהויבען אַ ברייטע אַקציע. די טעג איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די אַלע פעראַנען, נאָכדעם ווי ה' בראַנד האָט רעפערירט וועגען דער איצטיגער לאַגע איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, מיט אַ פּראָטעסט געגען דעם אַריינזעצען אַ קאָמיסאַר אין דער לאָדזער קראַנקען־קאַסע און מיט אַ פאָדערונג צו דער רעגירונג דורכצופיהרען נייע וואַהלען צום ראַט פון דער קראַנקען־קאַסע.

ווייטער ווערט אין דער רעזאָלוציע געפאָדערט, די רעגירונג זאָל בעשעפטיגען אַלע אַרבייטסלאָזע, דערווייל געבען די אַרבייטסלאָזע פולע אויסהאַל־טונג פון דער מלוכה־שטיצע; ענדערען דאָס געזעץ פאַר אַרבייטסלאָזען־פערזיכערונג אין דעם זין, אַז אַלע אַרבייטער, וואָס אַרבייטען אין דער קליין־פּראָדוקציע זאָלען אויך געניסען פון מלוכה־שטיצע ביז די ענדערונג. וועט דורכגעפיהרט ווערען, פאָ־דערט די קאָנפערענץ, אַז דער מאַגיסטראַט זאָל שטיצען די אַלע אַרבייטער, וואָס בעקומען נישט קיין מלוכה־שטיצע, און אַז די קהלה זאָל אויך בעשטימען אַ חודש'ליכע שטיצע פאַר די יודישע אַרבייטסלאָזע, וואָס געניסען נישט פון מלוכה־אונטערשטיצונג.

אויף דער זעלבער קאָנפערענץ האָט ה' סטאַ־לאַרסקי רעפערירט וועגען דער רעזאָלוציע, וואָס ס'האָט אָנגענומען די צענטראַל־קאָמיסיע פון די פּראָפעס.־פעראיינען נישט צו פיהרען קיין אַלגעמיינע אַקציעס מיט די פּועלי־ציון.

די קאָנפערענץ האָט אָנגענומען אַ שאַרפען פּראָטעסט געגען דער דאָזיגער רעזאָלוציע.

די טראַגעדיע פון דעם מאַגיסטראַט - בעאַמטען

וואָס האָט זיך דאָס לעבען גענומען

(—) מיר האָבען שוין נעכטען געמעלדען וועגען זעלבסטמאָרד פון דעם רעפערענט פון דער שטייער־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט, יוזעף סאַ־לעטשינסקי.

מיר דערוויסען זיך וועגען דעם דאָזיגען זעלבסט־מאָרד פאָלגענדע פּרטים:

סאַלעטשינסקי האָט געאַרבייט אין מאַגי־סטראַט זייט 10 יאָהר, מיט 2 יאָהר צוריק איז ער געוואָרען גייסטיג קראַנק און איז געווען אַ געוויסע צייט אין קאָכאַנובקא. סאַלעטשינסקי איז אָבער שנעל צוריק געזונד געוואָרען, און האָט ווייטער גע־אַרבייט אין מאַגיסטראַט, זייט אַ געוויסער צייט האָט סאַלעטשינסקי געוואוינט אַלס סובלאָקאַטאָר ביי פרוי דרזל זאַכאָדניאַ 31, און דעם פערגאַנגענעם ווינטער האָט סאַלעטשינסקי ווידער אָנגעהויבען אַרויסצווייזען סמנים פון אונאָרמאַלקייט.

עהערנעכטען איז סאַלעטשינסקי אַרום 4 אַ זייגער ביינאַכט אַהיימגעקומען פון מאַגיסטראַט, אַריינ־געגאַנגען אין דער וואוינונג און געדראָהט דער פרוי דרזל מיט איהר טאָכטער, אַז ער וועט זיי דער־הרגענען.

די פרוי דרזל האָט מורא בעקומען, נאָכמעהר דערפאַר, ווייל סאַלעטשינסקי האָט שטענדיג געהאַט ביי זיך אַ רעוואָלווער, און זי האָט דערבער אַרויס־גערופען איהרעם אַ ברודער. דער ה' דרזל האָט סאַ־לעטשינסקין בערוהיגט און איז אַוועק.

דערווייל האָט סאַלעטשינסקי נעבאַכט נאָך עטליכע אַוואַנטורעס, אַוועק צו זיינס אַ פריינד, ווע־לכען ער האָט ערקלערט, אַז דער טויט פון זיין מוטער, ברודער און די שווערע קראַנקהייט פון זיין שוועסטער האָבען איהם אינגאַנצען רואינירט. דאָ איז ער צוריק אַהיימגעקומען, אַריין אין זיין צימער, זיך אָנגעטאָן דעם אָפיציעלען מונדיר און אויסגעשאָסען זיך אין שלייף, דער טויט איז געקומען מאָמענטאַל.

געפעלשטע בראָנפען-פלעשער

האָט מען ביי איהם געפונען

אָבער אַז ער איז בעגאַנגען אַ שווינדעל איז נישט דערוויזען געוואָרען

(—) נעכטען איז אין שטעטישען געריכט פאָר־געקומען אַנ'אינטערעסאַנטער פּראָצעס. מיט אַ צייט צוריק האָט די היגע אַקציז־פערוואַלטונג בעקומען אַנ'אַנאָנימען בריף, אַז ביים שענקער קאַראָל קראַפּט אויף זגערזשער ווערט פערקויפט בראָנפען פון לאַ־קירטע פלעשער, וועלכע זענען אין אמת'ן נאָר גע־פעלשט און ענטהאַלטען נישט קיין מאָנאָפּאָל בראָנ־פען די אַקציז־פערוואַלטונג האָט געשיקט אַ בעאַמ־טען צו קאָנטראָלירען. דער בעאַמטער האָט ווירק־ליך אין אַ זייט גער:ג: שטעהען אַ 30 פלעשער פערקאָרקעוועטע און לאַקירטע. דער לאַקיר איז געווען אָפּגעשטעמפּעלט עפּעס מיט אַ מטבע.

דער קאָנטראָלער האָט אָבער נישט פעסטגע־שטעלט אַז דאָס דאָזיגע בראָנפען ווערט פערקויפט און האָט דעריבער צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל וועגען שווינדעל מצד קאַראָל קראַפּט און נישט ווע־גען שעדיגען די אינטערעסען פון'ם מלוכה מאָנאָפּאָל. אויפ'ן פּראָצעס האָט זיך קראַפּט אַליין פערטיידיגט. ער האָט אָנגעוויזען, אַז ביי אַ שווינדעל פון זיין אַ געליטענער, אָדער אַנ'עדות. אַזוי ווי דער מלוכה־מאָנאָפּאָל איז נישט אַרויסגעטראָטען מיט קיין תביעה אַלס געליטענער און קיין עדות איז נישט געווען, ווייל דער בריף איז געווען אַנ'אַנאָנימער קען ער נישט געמשפּט ווערען פאַר שווינדעל.

ריכטער פּאַוולאָווסקי איז מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען פון'ם בעשולדיגטען און האָט איהם פריינעשפּראָכען.

היינט קומען קיין לאָדז חשובע געסט

אַנ'אויספלוג פון גענעראַל-ראַט פון אינטער-נאַציאָנאַלען טעקסטיל-אַרבייטער-פערבאַנד

(2) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איז אין וואַרשאַ איצט פאָרגעקומען אַ זיצונג פון גע-נעראַל-ראַט פון אינטערנאַציאָנאַלען טעקסטיל-אַר-בייטער-פערבאַנד אין וועלכען ס'האָבען אָנטיילגע-נומען פערטרעטער פון די טעקסטיל-פערבאַנדען אין פערש. מלוכות. צוו. אַנד., איז אויפ'ן קאָנגרעס אויך אַנוועזענד געווען דער איצטיגער ענגלישער קריגס-מיניסטער, וועלכער איז גענעראַל-סעקרעטאַר פון'ם טעקסטיל-פערבאַנד, מיניסטער שאָו איז צוו. אַנד. אין נאָמען פון פוילישען קריגס-מיניסטער בעגריסט געוואָרען דורך דעם שעף פון פוילישען גענעראַל-שטאַב, פולק. בעק.

נאָכ'ן ערשטען טאָג פון די בעראַטונגען איז מיניסטער שאָו צוריקגעפאָהרען קיין ענגלאַנד.

ווי מיר דערוויסען זיך זאָל היינט קומען קיין לאָדז אַנ'אויספלוג פון די אָנטיילנעמער אין דער זיצונג.

דער אויספלוג וועט אין לאָדז אויפגענומען ווערען דורך דער הויפּט-פערוואַלטונג פון פויליש-שען טעקסטיל-אַרבייטער-פערבאַנד און וועט דאָ בעזוכען די שטאָטישע איינריכטונגען און עטליכע גרעסערע טעקסטיל-פאַבריקען.

אַ גרויסע גנבה

(2) אויף פּיעטרקאָווער 25 האָבען די אָנגע-שטעלטע פון דער פירמע האַמבורגער, ווען זיי זענען אינדערפריה געקומען אין געשעפט, בעמערקט עפּיס אַנ'אונאָרדנונג, און אַז ס'פעהלט סחורה.

ס'איז באַלד אַרויסגעדרופען געוואָרען די אויספאָרשונגס פּאָליציי, וועלכע האָט פעסטגע-שטעלט, אַז די גנבים האָבען דורך נאָכגעמאַכטע שליסלען זיך אַריינבעקומען אין לאַגער און פון דאָרט אַרויסגעטראָגען סחורות אויף 16,000 זל. וועלכע זיי האָבען אַוועקגעפיהרט אויף דער זאַ-כאָדניאַ. פון דאָרט אָן זענען זייערע שפּורען פער-לוירען. די אויספאָרשונג ווערט ווייטער געפיהרט.

געמאַכט אַ רעוויזיע אין צוג

און געפונען די צוגע'גנב'טע 150 זל.

(—) נעכטען ביינאַכט אין אינ'ם צוג לאָדז קאַלושקי געפאָהרען די פרוי אַלמאַ הענרער פון אַנדרעספאָל מיטאַמאָל האָט זי דערזעהען, אַז ביי איהר האָט מען אַרויסגעגנבעט אַ פּאָרטפעל מיט 150 זל. די פרוי האָט באַלד געמאַכט אַ לאַרעם. ס'האָט אָפּגעשלאָסען אַלע וואַגאָנען און אַדורכגע־פיהרט אַ רעוויזיע. ס'זענען פערהאַלטען געוואָרען 13 פּערזאָן. 11 פון זיי זענען בעפרייט געוואָרען נאָכ'ן אויסלעגיטימירען זיי און 2 פערדעכטיגע וועלכע האָ־בען ביי זיך נישט געהאַט קיין פערזענליכע דאָקו־מענטען זענען אָפּגעשיקט געוואָרען אין אויספאָר־שונגס אַמט, דאָס געלד אינ'ם פּאָרטפעל איז שפּע־טער געפונען געוואָרען ס'ווערט געפיהרט אַנ'אויס־פאָרשונג.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) מ. ליפּעק (פּיעטרקאָווער 195) מ. מילצר (פּיעטרקאָווער 46) גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15) פּערעלמאַן (ציגעל גאַס 64) ניעוויאַראָווסקא (אַלעקסאַנדראָווסקא 37) יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9).

„נייער פאָלקסבלאַט"
קופּאָן № 11
אויף צו געווינען אומזיסט דאָס בער. ווערק:
„אין מערב קיין נייעס"
פון עריק מאַריאַ רעמאַרק.

אַרבייטסלאָזער בעגעהט זעלבסטמאָרד
ווייל די כלה האָט איהם אָפּגעוואָרפען

(2) נעכטען אַרום 12 אַ זייגער בייַנאַכט האָט דער פּאָליציאַנט פון 13. קאָמיסאַריאַט אין כאַטי בעמערקט אויפ׳ן פעלד, אויפ׳ן רוג פון קאָפּערני־קאַ און טושינסקאַ אַ טויטען קערפּער פון אַ יונגען מענש, מיט אַ מעסער אין האַרצען. עס איז תיכף אַלאַרמירט געוואָרען די אויספאָרשונגס־מאַכט, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס איז דער 21־יעהריגער טשעסלאַוו יאַוואָרסקי פון גראַניטאַוואַ 4.

צוליב דעם, וואָס די ערד, וואו דער קערפּער איז געלעגען איז געווען צורודערט און צוטרעטען האָט מען אין אָנהויב געמיינט, אַז דאָ איז פאָרגעקומען אַ מאָרד. עס איז אָבער אַרויסגעפיהרט געוואָרען אַ ראַקטילאָסקאָפּישע אונטערזוכונג פון מעסער, וואָס האָט געשטעקט אין האַרץ פון טויטען קערפּער און עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די שפּורען פון די פינגער אויפ׳ן מעסער שטאַמען פון יאַוואָרסקיס האַנד. ווייטער האָט די אויספאָרשונג פעסטגעשטעלט, אַז יאַוואָרסקי האָט נעכטען [illegible] דאָס מעסער, פאַר וועלכען ער האָט בעצאָ[illegible] 3,20 זל.

ווי עס שטעלט זיך אַרויס איז יאַוואָרסקי געווען אַרבייטסלאָז. אַ חוץ דעם איז ער זיך לעצטענס צוגעגאַנגען מיט זיין כלה, די 18־יעהריגע סטאַניסלאַוואַ פּאַרמשעמסקאַ, וועלכע האָט נישט געוואָלט מיט איהם חתונה־האָבען, ווייל ער איז אַרבייטסלאָז, און דאָס זעהט אויס, האָט יאַוואָרסקין געטריבען צו זעלבסטמאָרד.

אויפ׳ן אָרט פון געשעהעניש איז געקומען צו אַ טראַגישער סצענע, בעת די מוטער פון זעלבסטמערדער האָט געפּאַטשט די כלה, וועלכע איז געקומען צולויפען, און זי נישט צוגעלאָזט צום טויטען קערפּער פון איהר זוהן.

—=:§:=—

דערשאָסען אַ ברודער בכדי צו בעקומען אַ גרויסע ירושה

(2) אין דאָרף סמולסקאָ, גמינע ברוס פון לאָדזער פּאָוויאַט, האָט מען נעכטען אַרום 11 אַ זייגער אין אָוונד אין דעם הויף פון דעם פויער דעניס פלוזלאַר דערהערט אַ שאָס. ווען מענשען זענען זיך צוזאַמענגעלאָפען האָט מען דאָרט געפונען ליגען אויף דער ערד דעם 16 יעהריגען טעאָדאָר דעניס מיט אַ דורכגעשאָסענער ברוסט.

די פּאָליציי האָט אַרעסטירט אַ ברודער פון פערוואונדעטען, דעם 28 יעהריגען יוזעף דעניס, וועלכער האָט בעת דער אויספאָרשונג זיך געפּלאָנטערט אין דער רייד און צום סוף זיך מודה געווען, אַז דאָס האָט ער צוליב אונפאָרזיכטיגקייט פערוואונדעט זיין ברודער.

די פּאָליציי איז אָבער אין דער מיינונג, אַז יוזעף האָט דערשאָסען זיין ברודער, כדי צו בעקומען אַ גרעסערע ירושה.

דעם פערוואונדעטען האָט מען אויף אַ פוהר איבערגעפיהרט קיין לאָדז, וואו די גיכע הילף האָט איהם אין אַ גוססדיגען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. דער אַרעסטירטער יוזעף דעניס איז איבערגעפיהרט געוואָרען קיין לאָדז און איינגעזעצט געוואָרען אין דער תפיסה.

די „ווילנער" טרופּע
קומט קיין לאָדז

די נסיעה פון די „ווילנער" איבער די גרעסערע צענטערען פון דער פּוילישער פּראָווינץ איז נישט בלויז אַ קולטור־אונטערנעהמונג פאַר וועלכער די יודישע פּראָווינץ איז גאָר נישט אומשטאַנד אָפּצודאַנקען, נאָר איז אויך פערבונדען מיט גוואַלדיג גרויסע הוצאות. אַזעלכע אונטערנעהמונגען ווערען ביי לייטען דורכגעפיהרט נאָר מיט דער הילף פון גרויסע סובסידיעס פון דער רעגירונג, פון מעצענאַטען אָדער גאָר פון ביידע צוזאַמען.

די „ווילנער טרופּע" איז אָבער, ווי דאָס גאַנצע יודישע קולטור־לעבען, אָנגעוויזען אויסשליסליך אויף אייגענע כוחות.

איז דעריבער אַ טורנע פון אַזאַ פערנעהם ווי עס מאַכען איצט די „ווילנער" מעגליך נאָר אַמאָל אין יאָהרען.

די „ווילנער" פיהרען מיט זיך נישט בלויז פערלען פון דער יודישער דראַמאַטישער קונסט, נאָר אויך אַ טיפען גלויבען אין יודישען טעאַטער, אָפּטימיזם און פרייד מיט וועלכען זיי שטעקען אָן די גאַנצע פּראָווינץ, די טויזענטער, וועלכע קומען זיי זעהען, דאָס האָט אַ אונגעהויערע בעדייטונג אין׳ע שווערען קאַמף, וואָס דער יודישער קבוץ אין פּוילען פיהרט פאַר זיינע נאַציאָנאַלע רעכט.

די נסיעה פון דער ווילנער טרופּע, דאָס איז אַ טריומף־טורנע פון יודישען טעאַטער, אַ גרויסע דעמאָנסטראַציע פון דער יודישער קולטור, אַ דעמאָנסטראַציע פאַר אייגענע און פרעמדע.

דאָס אָפיציעלע יודישע וואַרשאַ מיט דעם יודישען טעאַטער אַ מורא׳דיגע עולה: מוזען דאָך די „ווילנער" אַלץ און אַלעס אויסטראָגען אויף זייערע אייגענע פּלייצעס, אין וואַרשאַ מיט איהרע יודישע דעפּוטאַטען, ראַטמענער, לאַווניקעס, פּרעזעס, איינפלוסרייכע קרייזען און קרובים־למלכותניקעס, וואָס האָבען זיי געטון, כדי גרינגער צו מאַכען אונזערע קינסטלער אין זייער הייליגער עבודה פאַר דער יודישער קונסט?

וואַרשאַ וועט פאַר איהר פּאַסיוויטעט קיינמאָל קיין פערענטפערונג נישט בעקומען.

שבת וועט אין שטעטישען טעאַטער געשפּילט ווערען די ווילנער „קדוש השם" פון שלום אַש. 183 מאָל דורכאַנאַנד און תמיד ביי פול־געפּאַקטע זאַלען איז „קדוש השם" געשפּילט געוואָרען אין וואַרשאַ און אין חדשים־לאַנג נישט אַראָפּ פון רעפּערטואַר פון מאָריס שוואַרץ קונסט־טעאַטער אין ניו־יאָרק. „קדוש השם" רייסט מיט און טראָגט אַוועק דעם צושויער אין די הימלען פון כלל קונסט, פון כלל פּאָעזיע. נישט זעהן „קדוש השם" הייסט באַ׳עולה׳ן זיך אַליין.

דערעפענונג פון נייעם קינא־טעאַטער „אוטשעכא"

אויף באַלוט, אַלעקסאַנדראָווסקא 36 איז ערעפענט געוואָרען אַ מאָדערן נייע אויפגעבויט קינאָ. די נייע דירעקציע וועט זיך בעמיהען צו דעמאָנסטרירען די בעסטע פילמען פון דער נייעסטער פּראָדוקציע.

אַלס צווייטער ז׳ר פנינגס פילם ווערט געגעבען „משוגע פון ליידענשאַפט". אין די הויפּט־ראָלען די בעוואוסטע עקראַן־שטערנס, מאַרצעלא אַלבאַני, האַנס מירענדאָרף א. א.

די מוזיקאַלישע אילוסטראַציע געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון דירעגענט ה׳ הילשער.

„קריזיס, אַרבייטסלאָזיגקייט און די אויפגאַבען פון אַרבייטערקלאַס"

די גרויסע אַרבייטסלאָזיגקייט, וואָס הערשט ביי אונז אין שטאָט האָט בעזונדער שווער געטראָפען די [illegible] אַרבייטער. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט אָרדנען אין די פּועלי־ציון און די פּראָפעסיאָנעלע פעראייניגען, וועלכע געפינען זיך אונטער זייער השפּעה (טראַנספּאָרט, פלייש־אַרבייטער, כעמישע, צוקער, בעקליידונגס, מעטאַל, קעלנער, הויז־דינסטשאַפט) אַ גרויסען מיטינג וועגען „קריזיס, אַרבייטסלאָזיגקייט און די אויפגאַבען פון אַרבייטער־קלאַס".

דער מיטינג וועט פאָרקומען שבת פריה אין זאַל פון קינאָ „פּלאַרא" (זאַוישאַ 22).

מיכאל מיכאלעסקא צו גאַסט אין לאָדז
ער איז געקומען אין בעגלייטונג פון דוד לעדערמאַן

נעכטען איז געקומען קיין לאָדז פון אַמעריקא דער בעקאַנטער אַרטיסט מיכאַל מיכאַלעסקאַ. מיכאַלעסקאַ איז בעקאַנט אין לאָדז פון זיין לאַנגיעהריגען שפּילען אין זאַנדבערגס טעאַטער. דאַן האָט ער זייט לאַנגע יאָהרען געשפּילט אין אַמעריקאַ און איז שטאַרק עולה לגדולה געוואָרען.

מיכאַלעסקא איז געקומען אין בעגלייטונג פון בעקאַנטען כאַראַקטער־קאָמיקער, אונזער בן עיר דוד לעדערמאַן.

געקויפט אַ הויז פאַר אַ מיליאָן זלאָטעס
און איינגעצאָהלט 150.000 זל. האַנטגעלט — די פערקויפער זענען אָבער
קיין פערקויפער נישט און די גאַנצע טראַנזאַקציע איז אַ פּשוט׳ער שווינדעל

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש) דער פערמעגליכער פיש־סוחר סטאַניסלאַוו לאַיעווסקי פון גרויניאַ האָט געוואָלט קויפען אַ הויז אין וואַרשאַ. ער איז ספּעציעל צו דעם צוועק אַהער אַראָפּגעקומען, איינגעשטאַנען אין האָטעל „אייראָפּעיסקי" און האָט נעגעבען אַן אַנאָנס אין אַ צייטונג. דעם זעלבען טאָג איז צו לאַיעווסקי׳ן געקומען אַ געוויסער לעאָפּאָלד טאַטאַרקעוויטש, וועלכער האָט זיך אונטערגענומען צו פערמיטלען ביי דער קניה, ער האָט לאַיעווסקי׳ן פאָרגעשטעלט אַ פערשוין אַלס בלומר׳שטען איינענטימער פון הויז אויף מאַרשאַלקאָווסקאַ 36.

דער בלומר׳שטער אייגענטימער האָט אַוועקגעפיהרט לאַיעווסקי׳ן אין דערמאָהנטען הויז, וועלכען ער האָט איהם גענוי פעוויזען. דאָס הויז, איז לאַיעווסקי׳ן געפעלען געוואָרען און ער איז איינגעגאַנגען צו בעצאָהלען אַ מיליאָן זלאָטים.

די פערשוינען האָבען אַוועקגעפיהרט דעם קונה אויף פּושעסקאַק 3 און זענען אַריין אין אַ וואוינונג, פאַר וועלכער עס האָט געהאַנגען אַ שילד: „קאָנסטאַנטי קאָסטושעווסקי, רעיענט". דאָ האָט מען צונויפגעשטעלט אַן אַקט פון דער קניה און לאַיעווסקי האָט אויסגעצאָהלט 150 טויזענד זלאָטים האַנד־געלד. דאָס רעשט געלד האָט ער געדאַרפט ברענגען אין איינעם טעג אַרום.

דעם זעלבען טאָג האָט לאַיעווסקי געוואָלט אַראָפּפאָהרען קיין גרויניאַ, קומענדיג אויפ׳ן הויפּטוואָקזאַל, האָט ער דאָרט בעמערקט דעם בלומר׳שטען הויז־ווירט מיט׳ן פערמיטלער און רעיענט, וועלכע זענען מיט וואַליזקעס אַריין אין וואַגאָן. די זאַך איז איהם אויסגעקומען פערדעכטיג און ער האָט זיך צו די פערשוינען רערנעהנטערט. די לעצטע, רערזעהענדיג לאַיעווסקי׳ן, האָבען אָנגעהויבען מאַכען פיס.

אויף לאַיעווסקיס אַלאַרמען זענען אָנגעלאָפען פּאָליציאַנטען, וועלכע האָבען אַלע דריי פערשוינען פערהאַלטען.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז לאַיעווסקי איז געפאַלען אַ קרבן פון געשיקטע אַפערריסטען, וועלכע האָבען אינסצעניזירט אַ קאָמעדיע, כדי אויסצונאַרען ביי איהם דאָס געלד.

די שווינדלער האָט מען איינגעזעצט זיי ווילען אָבער נישט אויסזאָגען, וואו זיי האָבען דאָס געלד בעהאַלטען.

אַספאַלטען

אייגלענדישע פון בעריהמטער קוואַליטעט, וואָס פערטרעטען די בעסטע אויסלענדישע צו עלעקטרישע מעכאַנישע צוועקן, אויך צו פאַבריקאַציע פון דאַך־פּאַפּע, איזאָלאַציאָנס־מאַטעריאַלען, בוי־וועגען א. ז. וו. אויסאַרבייטונג פון דער פירמע

Gal. Tow. Naft. „GALICJA"
S. A. w DROHOBICZU

עמפּפעהלט צו קאָנקורענץ־פּרייזען

Generalne Przedstawicielstwo
Łódzki Związek Handlowy
M. ŻMIGROD i S-ka
KONSTANTYNOWSKA 99 tel.15-60

פּרינציפּיעלער געריכטס אורטייל וועגען כאַלופּניקעס

מאָנטאַג זענען אין אַרבייטס־געריכט פאָרגעקומען צוויי פּראָצעסען פון די שניידער כאַלופּניקעס אַבראַהם יאַקובאָוויטש, סאַלגע 11 און מרדכי ראָזען, נייע ציגעל גאַס 25 געגען זייערע מאַגאַזינערס וועגען געלד סכסוכים פאַר אַרבייטס־לוין.

אַדוו. גאָלדרינג א. ז. אַרויסגעטרעטען מצד די מאַגאַזינערס מיט אַ פאָרשלאַג, אַז דאָס אַרבייטס־געריכט זאָל די פּראָצעסען אַנולירען, ווייל כאַלופּניקעס זענען אונטערנעהמער און זייערע אָנקלאַגען אויף די מאַגאַזינערס אונטערליגען נישט דער קאָמפּעטענץ פון אַרבייטס־געריכט.

מצד די כאַלופּניקעס איז אַרויסגעטרעטען דער פעראיינס סעקרעטאַר ה׳ הערצבערג, וועלכער האָט זיך פערופען אויף אַ פעראָרדנונג פון אַרבייטס־מיניסטער, אַז כאַלופּניקעס געהערען צו דער קאַטעגאָריע אַרבייטער, ווייל זיי נעהמען אַ היים געשניטענע מאַטעריאַלען מיט צודאַטען.

דאָס געריכט האָט אָנערקענט די דאָזיגע טענה און האָט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל לטובת די כאַלופּניקעס.

אויפקלערונג

אין איינ[illegible] צייטונגען האָט זיך בעוויזען אַ ידיעה וועגען אַ קאַטאַסטראָפע הינטער פּעטריקאָוו, וואָס איז פאָרגעקומען מיט אַן אויטאָ פון דער פירמע „שטודעבאַקער". ווי מיר דערוויסען זיך האָט דער דאָזיגער פאַל פּאַסירט מיט 2 וואָכען צוריק, בעת דער אויטאָ האָט ביים פערקערעווען געוואָלט אויסמיידען אַ פוהר און איז אַריינגעפאַלען אין אַ גריב. בעת׳ן פאָרפאַל איז איינער פון די פּאַסאַזשירען לייכט פערוואונדעט געוואָרען. אגב איז נישט ריכטיג, אַז מיט׳ן אויטאָ זאָל האָבען אָנגעפיהרט דער לאָדזער פערטרעטער פון דער פירמע.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

נור איניגע גאַסטראָלען פון קינסטלער־פּאָר פון מאָסקווער גראַנאָווסקיס קונסט־טעאַטער

מאָריס לאַמפּע און די זינגערין **פאַניאַ מענדעלעוויטש**

– מיט׳ן אָנטייל פון – **א. אייזענבערג** וואַרשאָווער קאָמיקער

שבת, דעם 20־טען יולי 4 נאָכמיטאָג און 9 אָוונד, זונטאַג, דעם 21־טען יולי, מאָנטאַג, דעם 22־טען יולי, דינסטאַג, דעם 23־טען יולי, 9 אַ זייגער אָוונד

פּרייזען פון 80 גראָשען ביז 3 גילדען

פּרעמיערע! צום ערשטען מאָל אין לאָדז פּרעמיערע!

דער שלאַגער פון היינטיגען סעזאָן! גרויסע אויפפיהרונג פון גראַנאָווסקי׳ס קונסט־טעאַטער

טוביה דער מילכיגער

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג פון אונזער פאָלקס־שרייבער שלום־עליכם
הויפּט־ראָל טוביה – מאָריס לאַמפּע, צייטל – פאַניאַ מענדעלעוויטש.
ס׳נעמט אָנטייל דאָס גאַנצע פּערסאָנאַל. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע
אַדמיניסטראַטאָר: ם. אַרנוואַלד. מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.

אַנאָנס! 200,000 אין פאַר־בערייטונג **און סטעמפּעניו** פון שלום עליכם

ווילט איהר אַז אייערע וואוינונגען זאָלען נישט בלייבען אויף הפקר
בשעת איהר זייט אויף זומער־וואוינונגען און אין קור־ערטער?

ראַס פערזיכערונגס־פירמע פון ה׳ מרדכי חיים רוסקאָווסקי, קילינסקיעגאָ 105, טעלעפאָן 12,50 נעהמט אָן אַלע אַרט אַסעקוראַציעס פייער און גנבה ספּעציעל וואוינונגען. אַלע די, וועלכע פאָהרען איצט אַפּ, דאַרפען תיכף קלינגען טעלעפאָן 12,50 די זיי וועלען זאָפאָרט בעזוכט ווערען און אַרויספיהרען די אַסעקוראַציע, בכדי די לאָדזער איינוואוינער זאָלען אין די זומער־חדשים זיין רוהיג און נישט דאַרפען מורא האָבען פאַר גנבות. איז עס זייער איינפאַכער אַנטערעס וואָס תיכף אַרויסצופיהרען קלינגען טעלעפאָן 12,50 אין דער פירמע פון מרדכי חיים רוסקאָווסקי.

אַ בעל הבתיש פשעמישלער יודיש מיידעל, וואָס איז געוואָרען אַ גאַסען־מיידעל

אויף רעיטאַנאַ־גאַס אין לעמבערג איז מיט עטליכע טאָג צוריק פאָרגעקומען אַ גרויסע אַוואַנטורע, אַרום האַלבער נאַכט איז אין שכנות פון „פאַנאַטעלאַ" פאָרגעקומען אַ געשלעג צווישען אַ שכור'ער יונגער יורישער פראָסטיטוטקע מיט אַן אַלפאָנס. דאָס געשלעג איז געווען אַ בלוטיגעס, אַז די פּאָליציי האָט גענומען אינטערווענירען און מען האָט די פראָסטיטוטקע אַרעסטירט.

עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די אַרעסטירטע הייסט רחל ב., איז אַלט עטליכע און צוואַנציג יאָהר, זעהר אַ שעהנע, ממש בלוט און מילך, שטאַמט פון אַ בעל־הביתישער היים פון פשעמישל און איז געפאַלען אַ קרבן פון לייכטזין.

געווען איז עס ערשט מיט אַנדערטהאַלבען יאָהר צוריק. דער ווירטשאַפטליכער קריזיס האָט אַלע מאָל אַלץ ברייטערע פאָרמען אָנגענומען. סוחרים זענען פעראָרימט געוואָרען. אויך די געשעפטען פון אונזער רחל'ס עלטערן האָבען אָנגעהויבען גערן באַרג אַראָפּ.

פריהער זענען איהרע עלטערן געווען גבירים האָט מען פאַר איהר צוזאַמענגעשפּאָרט אַ שענעם נדן, אָבער, ווי געוועהנליך, הייִנטיגע מיידלעך האָט זי זיך נישט געקאָנט צוקלייבען קיין חתן. דאָ האָט איהר נישט געפּאַסט דער יחוס, דאָרט איז דער חתן נישט געווען גענוג עלעגאַנט, שעהן אָדער געבילדעט, אין אַנ'אַנדערן פאַל איז דער קאַנדידאַט אויף איהר מאַן געווען אַ קליינער פעררינער וכדומה.

די צייטען האָבען אָנגעהויבען וואָס אַמאָל אַלץ ערגער צו ווערען. פאַמעליך האָט מען פערצעהרט דער טאָכטערס נדן. און איצט האָט זיך אָנגעהויבען די טראַגעדיע:

זי וואָלט שוין חתונה געהאַט און נישט געקוקט אויף די אַלע „חסרונות" מיט וועלכע זי האָט זיך פריהער גערעכענט ביי שידוכים. אָבער איצט האָבען זיך שוין געפונען קנאַפּע בעלנים אויף צו נעהמען זי אָהן נדן.

געזעהן, אַז ס'וועט נישט דערגעהן צו אַ טאָלק האָבען איהרע עלטערן דערצעהלט די שדכנים, אַז זיי גיבען דער טאָכטער 5000 דאָלאַר נדן, געקומען צום סילוק'; האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ס'איז קיין נדן נישט פערהאַן. איינמאָל איז שוין אַפילו געקומען אַזוי ווייט, אַז מען האָט געמאַכט תנאים און פאַר'ן „ברעכען טעלער", ווען דער חתן האָט זיך דערוואוסט, אַז ס'איז קיין נדן נישט פערהאַן האָט מען איבערגעריסען די שמחה און מען איז זיך פונאַנדערגעפאָהרען.

דאָס האָט שוין דאָס מיידעל נישט געקאָנט איבערהאַלטען און האָבענדיג ביי זיך אַביסעל מזומן און זי אַוועק. זי איז געפאָהרען וואו די אויגען האָבען זי געטראָגען.

אין דער פאַהן האָט זי זיך בעקענט מיט עפּיס אַ פערשוין פאַר וועלכען דאָס אומגערפּאָהרענע מיידעל האָט זיך אויסגערעדט דאָס ביטערע האַרץ און איהם דערצעהלט די גאַנצע מעשה. דער דאָזיגער פערשוין האָט אויף איהר „רחמנות" בעקומען, זיך פאָרגעשטעלט אַלס רייכער סוחר און זי מיטגענומען קיין קאַטאָוויץ. ער האָט מיט איהר געוואוינט אַ קורצע צייט, זי פעראומגליקט... און האָט זי דאַן אַרויסגעוואָרפען.

געבליבען ווי אויפ'ן וואַסער האָט זי אָנגעהויבען צו פאַלען פון מדרגה צו מדרגה ה' אַלפאָנסען און סתם פינסטערע פערשוינען האָבען אויסגענוצט די סיטואַציע, אין וועלכער זי געפינט זיך און מען האָט זי אַריינגעשליידערט אין „תהום פון לעבען".

ענדליך איז זי געקומען קיין לעמבערג. דאָ האָבען זי אַריינגעכאַפּט אין זייער נעץ די בעקאַנטע לעמבערגער אַלפאָנסען, וועלכע האָבען ביי איהר צוגענומען יערען „פעררינטען" גראָשען. ס'איז געקומען אַזוי ווייט, אַז זי האָט פאַר צרות און הונגער אָנגעהויבען צו שיכור'ן.

איהר נאָמען איז גוט בעקאַנט געווען אין די לעמבערגער פּאָליציי, יעדען מאָנטאָג און דאָנערשטאָג האָט מען זי אַרעסטירט פאַר אַוואַנטורעס, איצט זיצט זי ווייטער און תפיסה פאַר אַוואַנטורעס.

פאָטער חלומט זיך, אַז זיין קינד האָט זיך דערטרונקען. און דער חלום ווייזט זיך אַרויס פאַר ריכטיג

אַ טראַגעדיע פון אַ יודישער טאָכטער

אין דער אומגעגענד פון רובראַווא (ווילייקער פּאָוויאַט) איז אַרויסגעשלעפּט געוואָרען פון דער ראָרטינגער אָזערא דער טויטער קערפּער פון אַ יורישער פרוי אין עלטער פון 28—30 יאָהר.

תחילת האָט מען נישט געקענט פעסטשטעלען ווער איז די דערטרונקענע און צו האָט מען דאָ צו טון מיט אַ זעלבסטמאָרד אָדער מיט אַנ'אַנדער אומגליק.

אויף מאָרגען איז געקומען דערקענען דעם טויטען קערפּער אַנ'אַלטער יוד יאַנקעל רעזניק דערוועהענדיג די טויטע איז ער מיט אַ שרעקליך געוויין געפאַלען אויפ'ן טויטען קערפּער פון דער דערטרונקענער, שרייענדיג, אַז דאָס איז זיין טאָכטער.

באַלד איז אויך פעסטגעשטעלט געוואָרען דורך עדות, אַז דאָס איז טאַקע רעזניק'ס טאָכטער שרה, וועלכע איז מיט אַ יאָהר צעהן צוריק אַלט געווען 18 יאָהר אַוועק מיט אַ קריסט פון איהרע עלטערנס הויז און די גאַנצע צייט געוואוינט אין ליטע. אַ לענגערע צייט האָט דער פאָטער נישט געוואוסט וואו זיין טאָכטער איז. די לעצטע צייט האָט ער פלוצלונג אָבער אָנגעהויבען צו בעקומען בריף פון דער טאָכטער, אַז זי איז אומגליקליך איהר קריסטליכער מאַן, מיט וועמען זי האָט געלעבט אויפ'ן סמך פון אַ ציווילער חתונה האָט זי אַוועקגעוואָרפען, אַ קינד וואָס איז ביי איהר געבליבען איז געשטאָרבען און זי ווינטשט זיך דעם טויט.

אין איהר לעצטען בריף האָט זי געשריבען, אַז זי זיצט גאַנצע טעג אין אַ קלויז און טוט תשובה פול מיט חרטה פאַר'ן צער וואָס זי האָט פערשאַפט איהרע עלטערן.

פון דאַמאָלסט אָהן האָט ער שוין מעהר קיין בריף נישט געהאַט פון איהר.

אַנומעלט האָט ער געהערט, אַז פון אָזערא האָט מען אַרויסגעצויגען אַ דערטרונקענע. אַ גאַנצע נאַכט האָט ער נישט געקאָנט איינשלאָפען. איהם האָט זיך געחלומט, אַז דאָס האָט זיך זיין קינד דערטרונקען. און אויף מאָרגען פריה איז ער געקומען אויפ'ן אָרט פון אומגליק און צו זיין גרויס אומגליק טאַקע דערזעהן זיין חלום אויפ'ן וואָהר.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ־לאַמפּע (האָר־אויספאַל)

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 4—8 אָוונט.

ייִדישע עצות

פון דער ראַטגעבער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערן באַנטוואָרט פריינדליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בעת דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף מען בייליגען דעם קופּאָן פון דער לעצטער נומער, וועלכע ווערט אויסגעשניטען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

L. G. M. 9475

עס איז אַ פראַגע צי זענט איהר אַ שטול־מייסטער אָדער אַ מוסטער־צייכנער.

אין ערשטען פאַל ווערט איהר טראַקטירט אַלס גייסטיגער אַרבייטער און איהר האָט דערויף דאָס רעכט, אויף אַ 3־חדשים'דיגע קינדיגונג.

אַלס מוסטער־צייכנער קאָנט איהר נאָר דאַמאָלס אָנערקענט ווערען אַלס גייסטיגער אַרבייטער, ווען איהר בעזיצט אַ צייגניש וועגען אַ געענדיגטער אַלגעמיינער אָדער ספּעציעלער מיטעל־שול.

9476 אַ לאָקאַטאָר פון יעראָזאָלימסקאַ:

אַ סופ'ס איז דער הויזווירט פערפליכטעט אויף זיין חשבון צו רעפּערירען.

קלאָגט איהם איין אין געריכט און בעט מען זאָל אייך צומשפּט'ען די בעטרעפענדע סומע לויט אַ ביינ'לייגטען קאָשטאָריס.

אַליין אָהן אַ געריכטס־אורטייל האָט איהר נישט קיין רעכט צו מאַכען דעם רעמאָנט, סיידען אויף אייער אייגענער ריזיקע.

9477 אַ טרייער לעזער פון רזשגאָוו:

אויב פון טאָג, ווען איהר האָט דערהאַלטען די רעוויזיע ביז צום פראָצעס איז איבערגעבליבען ווייניגער ווי 7 טעג, האָט איהר דאָס רעכט צו פערלאַנגען, אַז דער פראָצעס זאָל צוליב דעם בלויז אַליין אָפּגעלייגט ווערען.

דער דאָזיגער כלל איז גילטיג נאָר בנוגע שטראָף־פּראָצעסען, וועלכע קומען פאָר אין קרייז־געריכט.

יעקב באָטאָשאַנסקי

צווישען רעוואָלוציאָנערישקייט און תאוה צו וואוילטאָג

(פון דער סעריע: „דער יונגער רעוואָלוציאָנער מיט די גרויע האָר")

— איך וועל אייך דערצעהלען נאָך אַנ'עפּיזאָד, וואָס מוטשעט מיר דעם מוח און פּלאָנטערט מיר די געהירן.

— דערצעהלט.

— מאַשאַ האָט זי געהייסען.

— ווער?

— אַ מיידעל, אַ טאָכטער פון אָרעמע עלטערן ערגעץ אין אַ פּערוואָרפען בעסאַראַביש שטעדטעל. אַ מיידעל, ווי טויזענדער. מיט אָפענע אויגען, אַ שעהן פנים, חן, האַרץ און מיט חלומות. ווי אַזוי זי האָט זיך געמוטשעט, ווייסט זי, נאָר די גימנאַזיע האָט זי געענדיגט. זי האָט געבייט, זי האָט געלערענט מיט קינדער. זי האָט אַלצדינג געטון, כדי צו ענדיגען די גימנאַזיע, נאָר איין זאַך האָט זי נישט געטון.

— וואָס?

— אַז איך וועל אייך ענטפערען מיט אַמאָל, וועט דאָס אייך קלינגען ווילד. ביי אונז איז געווען אַ מיידעל, וואָס האָט געהאַנדעלט מיט זיך, כדי צו קענען לערנען. די „פאָנאַרטשיכע" האָט מען זי גערופען, ווייל איהר פאָטערס „פראָפעסיע" איז געווען: אָנצינדען און פערלעשען די לאַמטערנס פון שטעדטעל. אַ מאָדנער גוי איז ער געווען. ער פלעגט זאָגען:

אָנצינדען דן לאַמטערנעס
איז אַ שעהנע אַרבייט,
אַ האַרציגע אַרבייט,
אָבער פערלעשען — פע.

און אַז ער פלעגט זעהן זיין טאָכטער מאַניע געבען אַ לאַמטערן, פלעגט ער זאָגען:
פערשוועכסט מיין אַרבייט, מאַניאַ,
איך מאַך ליכטיג
און דו געהסט טון פינסטערע זאַכען...

ער האָט געליטען פון זיין טאָכטער, אָבער מעהר ווי אַ שטאָך האָט ער איהר קיינמאָל נישט געגעבען, ער האָט זי נישט גערייעדעט. — מאַניאַ האָט דאָס נישט געטון. אַצער זי האָט זיך גענוג געמוטשעט און מקריב געווען אויפ'ן מזבח פון דער גימנאַזיע. איהרע קרבנות האָבען אָנגעהויבען ווערען גרעסער, ווען זי איז געוואָרען „סאָזנאַטיעלנע" — בעוואוסטזיניג און זיך גענומען טוליען צו אַ האַלב בונדיסטיש האַלב קאָמוניסטיש קעמערעל. זיי זענען דאַן ביידע געגאַנגען האַנד ביי האַנד נאָר די גרעניצען זענען נאָך געווען פערמישט.

און מאַניאַ האָט געענדיגט די גימנאַזיע און איז געקומען קיין בוקאַרעשט אַ סטודענטקע און אַ חבר'טע מיט אַ סטאַזש. אַנ'ענערגישע, אַ האַרציגע, אַ פערשטענדליכע, אַ פאָרזיכטיגע מיט אַנ'אויסזעהען פון אַ פּריצ'טעלע. דאָס אויסזעהען פון אַ פּריצ'טעלע האָט אונז אַביסעל שאָקירט, אָבער זי האָט געזאָגט, אַז זי מוז דאָס צוליב פאָרזיכטיגקייט. פאַר וואָס־זשע האָט אונז דאָס שאָקירט? ווייל דאָס פּריצ'ישקייט איז איהר נישט געזעסען אינדרויסען, נאָר ס'איז איהר געווען טיף אַריין אינעווייניג. זי איז אָרגאַניש געווען אַ שטיק אַריסטאָקראַטקע און זי האָט צוליב דעם פערשוועגדעט אַ שפּאָר ביסעל געלד מעהר וויפיל אַנדערע חברטעס.

— ביי וואָס־זשע האַלטען מיר?

— מיר האַלטען ביי דעם, אַז אין מאַניע'ן האָט זיך פערליבט אַ בחור און דוקא אַ בורזשוי. אַ קריגס־מיליאָנער. איינער פון די בחורים, וואָס איז צוליב אַ נאַרישען איינפאַל, אָדער צוליב אַ געמיינקייט פלוצים געוואָרען אַ מיליאָנער. און איינס און צוויי און דריי און — אָט איז ער אין וויען, אָט אין ווילנע, אָט אין פּאַריז. ער רעדט דייטש, איטאַליעניש, פראַנצויזיש, ס'איז צו אָך און וויי צו דעם רעדען. אַ פּאָר ווערטער פון יעדער שפּראַך, ווי אַ קעלנער, אָדער פרעמדען־פיהרער... אָבער אַ קניאַקער, און דערביי נישט קיין שלעכטער בחור. איך האָב שוין געזעהן אונטער גרודעס גאָלד זאָל זיך וואַרפען אַ האַרץ. שוין זייענדיג אַ מיליאָנער האָט ער ליב געהאַט מ'זאָל איהם רופען מעכאַלע און מ'זאָל מיט איהם זיין פשוט. ליב בעקומענדיג מאַניע'ן האָט ער אויך אָנגעהויבען ליב בעקומען איהרע חברים. ער האָט געוואוסט, אַז... זיי האַלטען פייער אין די הענד... זעהענדיג אַנ־אַרבייטער־מאַניפעסטאַציע, האָט ער זיך אויסגעדריקט אין זיין קליינשטעדטעלדיגען אידיאָם: „אָט אָט געלען זיי הייסען אויסטון די הויזען און זיי וועלען אַריינפּיצקען", אָבער ער האָט זיי נישט פיינט געהאַט. ער האָט עס שוין גאָר פּראָסט און נאַריש געטייטשט: „יעדער טוט, וואָס ער קען".

און נישט נאָר בכדי צו געווינען מאַניע'ן האָט ער ליב געהאַט איהרע חברים, נאָר אויך שפּעטער האָט ער אַרויסגעוויזען מענשליכקייט צו זיי.

— און וואָס האָט מאַניאַ געטון?

— אָט אַ דאָס דערצעהל איך דאָך. זי האָט זיך מיט קיינעם נישט בעראַטען. זי איז אַרומגעגאַנגען טראַכטענדיג און האָט זיך פלוצים און פעסט בעשלאָסען חתונה צו האָבען פאַר איהם. וואָס אַרום האָט זיך דעמאָלט געטון. קומענדיג אין „קעמערעל" אַריין, האָט מען זיי געוואָלט אויפעסען. איבערהויפּט די חבר'טעס.

פעררעט.
פעררעט
און פעררעט...

זי האָט זיך פערטיידיגט ווי אַ וואָלף: „ווער פעררעט, וואָס פעררעט!?" אַ ודאי האָבען די חבר'טעס גענומען שרייען: „וועסט מעהר נישט קענען זיין מיט אונז, וועסט אַוועק אין אַנ'אַנדער וועלט"... „דאָס — האָט מאַשאַ געזאָגט — לאָזט אויף שפּעטער. פאַר וואַהרשיינליכקייטען, וואָס דאַרפען קומען משפּט מען נישט". „נו, האָבען די חבר'טעס געשריגען — האָסט איהם דען ליב?" און פון וואַנען ווייס איך — האָט מאַניאַ געזאָגט — צי איהר האָט ליב אייערע מענער? אַמאַי זאָגען אייניגע דאָקטוירים, אַז אַ פרוי קאָן נישט ליב האָבען אַ מאַן נאָכדעם. וואָס זי האָט איהם שוין געהערט. אַמאַי זאָגט שאָפּענהויער, אַז מאַן אין פרוי קאָנען זיך נאָר פיינט האָבען"...

„נו — האָבען די חבר'טעס ווייטער געקוויטשעט — און דאָס, וואָס דו ביזט געוואָרען אַ באַלעבאָסטע אויף דינסטען?" מאַניאַ האָט זיך אַביסעל פערלוירען, אָבער זי האָט זיך דאָך געכאַפּט: „זיינע דינסטען, נישט מיינע! אַמאַי געהען מיר אַלע אין קאַפּעען און לאָזען זיך בעדינען פון קעלנער?"

מאַשאַס הייסע און קלוגע ווערטער האָבען נישט געהאָלפען. מ'האָט זיך אָנגעהויבען בעציהען צו איהר אַביסעל ווי צו אַ פרעמדער.

— נו?

— איך האַלט שוין טאַקע ביים סאַמע עוקץ. אַ סך פון די חבר'טעס וואָס האָבען געשריגען, האָבען חתונה געהאַט, ווער פאַר רייכערע, ווער פאַר מיטעלערע און ווער פאַר אָרעמע, אָבער כמעט אַלע זענען אַוועק פון דער בעוועגונג, זיי זענען געוואָרען פערבירגערליכט און מאַשאַ איז אַ פּריצה, אַ רייכע, גייט עלעגאַנט געקליידעט, האָט סאַלאָנען און דינסטען, עס קומען צו איהר אויף דער פּאַראַדנער טיר גרויסאַרטיגע געסט און אויף דער אונטערשטער טיר קומען חברים. אַמאָל נאָך אַנ'עצה, אַמאָל נאָך געלד, אַמאָל נאָך אַנ'אויסבעהאַלט־פּלאַץ. און זי פּאַלט אָפּט אַריין צוליב זיי און ער צוליב איהר און ער לאָזט זיך קאָסטען פערמעגענס אויסצוקויפען נישט נאָר זי, נאָר אויך די חברים און חבר'טעס. און ער איז נישט ברוגז אויף. ער האָט זיי ליב אַ סך מעהר ווי די אַריסטאָקראַטען און, אַז זיי זיצען אַמאָל נעבען איהם און זינגען אַ פאָלקס־לידעל וועגען עפּעס אַ מיידעל, ווערט ער צושמאָלצען פאַר תענוג. און מאַשאַ איז געטריי דער זאַך, ווי מיידעלווייז און איז פול מיט פּלאַן און איז כסדר גרייט אין פייער אַריין.

— נו?

— אָט אַ דאָס פרעג איך אייך. געפינט איהר מיר דעם פאָדעם, וואָס פערבינדט אויפריכטיג רעוואָלוציאָנערישקייט מיט תאוה צו וואוילטאָג.

— פאַראַן אַזוי פיל נישט געלייזטע פראַגען, זאָל בלייבען נאָך איינע.

מי באש ומי במים

גרויסע היצען מיט מענשליכע קרבנות אין אַמעריקאַ.—שרעקליכע קאַטאסטראָפע אויף דער הויך־באַהן.-דערשאָסען אומשולדיגע מענטשען צוליבן חשד פון שנאַפּס־שמוגעל

מי באש ומי במים!

דאָס איז דער רעזולטאַט פון די אויסערגעוועהנליכע היי־יאָהריגע היצען אין אַמעריקע און בעזונדער אין ניו־יאָרק מיט איהר פילמיליאָניגער בעפעלקערונג.

לויט אַן אָפיציעלער מעלדונג זענען שוין 56 יאָהר נישט געווען אין אַמעריקע אַזעלכע היצען, און ס'איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואָס מיר האָבען אַ סך מעהר היץ־קרבנות ווי יעדעס יאָהר – מענשען פאַלען אין די גאַסען ממש ווי פליגען, טאָג־טעגליך ווערען נאָטירט אין די צייטונגען צענדליגער קרבנות, דער עולם לויפט צום ים, זיך קיהלען אויף די ברעגעס, אָדער זיך באָדען, און דאָ קומען צו פרישע קרבנות – דערטרונקענע.

איינער פאַלט פון היץ, אַ צווייטער פון וואַסער – מי באש ומי במים.

און חוץ דעם איז נאָך דאָ אַ דריטע קאַטעגאָריע היץ־קרבנות: נישט איינער איז שוין צוליב די היצען בעגאַנגען זעלבסטמאָרד – ווער דורך גאַז, ווער דורך הענגען זיך און ווער ס'שפרינגט סתם פון 5־טען שטאָק און וויל זיך אַזוי אַרום אָפּקיהלען...

זענען טאַקי די ניו־יאָרקער איצט שטאַרק מקנא זייערע בעקאַנטע און פריינד, וואָס זענען געפאָהרען אויפ'ן זומער־סעזאָן קיין איירָאפּע, אָבער ווער ווייס, ווי ס'איז איצט דאָרטען ביי אייך – אויב מ'ווייס אפילו נישט פון אַזעלכע היצען, פעהלען משמעות נישט קיין אַנדערע צרות.

*

וועגען דער גרויסער קאַטאַסטראָפע, וואָס האָט דאָ פּאַסירט אויף דער הויך־באַהן, ווייס מען שוין מסתמא ביי אייך פון די קורצע טעלעגראַפישע ידיעות, אָבער ס'איז זיך שווער פאָרצושטעלען דעם איינדרוק פונ'ם אומגליק, וואָס מ'פילט דאָ אויפ'ן אָרט.

די דאָזיגע קאַטאַסטראָפע איז פאָרגעקומען נעכטען, דעם 19 יוני, אויף דער 8 טער עוועניו צווישען דער 112־טער און 113 גאַס.

אַ צוג פון דער הויך־באַהן איז געשטאַנען אויפ'ן מיט'ן וועג, ווייל די ליניע אויף דער סטאַציע פון 116־טער גאַס, איז געווען פאַרנומען דורך אַן'אַנדער צוג, האָט ער געוואַרט אויף אַ סיגנאַל, צו קענען פאָהרען ווייטער.

דערווייל איז פון הינטען אָנגעקומען אַ צווייטער צוג, וועלכער האָט נישט בעוויזען זיך אָפּ־צושטעלען און מיט'ן גאַנצען כח זיך אַריינגע־שניטען אין לעצטען וואַגאָן פונ'ם וואַרטענדיגען צוג.

די פּאַניק, וואָס איז דורך דעם' ענטשטאַנען, לאָזט זיך גאָרנישט בעשרייבען – מענשען און שטיקער פון וואַגאָנעס זענען געפלויגען פון אויבען אַראָפּ, און היות דעם קראַך האָט מען גע־הערט אויף אַ גרויסען שטח אַרום, איז באַלד דער גאַנצער געגענד שוואַרץ געוואָרען פון מענ־שען.

פון דער קאַטאַסטראָפע האָט זיך דער צו־שעדיגטער צוג אָנגעצונדען און די פייערלעשערס, פאָליציי און שפּיטאָל־קאַרעטקעס, האָבען געהאַט גענוג אַרבייט...

נאָר די צאָהל קרבנות, און גענוי ווער זיי זענען, איז נאָך לע"ע נישט פעסטגעשטעלט גע־וואָרען – יודען זענען אַלענפאַלס צווישען די אומגעקומענע דאָ ווייניג.

*

די אַמעריקאַנער רעגירונג, מיט'ן פּרעזידענט הובער בראש, האָט איצט אויף זיך אַ פּעקעל.

אַמעריקאַ איז, כידוע, אַ לאַנד פון „פּראָהי־בישן", דאַרף מען דאָך אַכטונג געבען, אַז מ'זאָל נישט אַריינשמוגלען קיין שנאַפּס מחוץ, האָבען דערווייל די גרעניץ־שומרים וואָס צו טון – זיי טראָגען זיך אַרום מיט מאַשין־געוועהר, אָדער מיט ביקסען אויף די פּלייצעס און ווען מען בעגעגענט אויפ'ן גרעניץ־פּאַס ביי קאַנאַדע אָדער מעקסיקאַ, איז פּיף־פּאַף און נישטאָ צו וועמען צו רעדען.

און דער רעזולטאַט?

אין די לעצטע עטליכע וואָכען זענען גע־פאַלען אַריבער 200 קרבנות, אָבער ס'רוב נישט קיין שנאַפּס־שמוגלערס, נאָר דוקא אָרענטליכע מענשען, וואָס וואוינען ביי די גרעניצען און זיי האָבען זיך געוואָלט אַ ביסעל דורכשפּאַצירען אָדער דורכפאָהרען.

איז געוואָרען אין לאַנד אַ „ויצעקו", דער קאָנגרעס האָט אויפגעבראויזט – היתכן? וואָס איז עס מער אַ באַרבאַריזם?

און פּרעזידענט הובער ווערט פאַרוואָרפען מיט טעלעגראַמען פון די גרעניץ־שטעט: „גאָט איז מיט אייך, ראַטעוועט אונז פון טויט!"..

דערביי ווייזט מען אָן אויף פאַלען, בעת וועלכע עס זענען דערשאָסען געוואָרען אָנגעזע־הענע בירגערס, וועלכע זענען צוזאַמען מיט זיי־ערע פאַמיליעס געפאָהרען שפּאַצירען אין אוי־טאָמאָבילען.

האָט דער פּרעזידענט אַרויסגעגעבען אַ בע־פעהל, וועלכער פאַרווערט גרעניץ־שומרים צו טראָגען מיט זיך מאַשין־געוועהר, אָדער ביקסען – נאָר בלויז רעוואָלווערען.

הובער האַלט, משמעות, אַז פון אַ רעוואָל־ווער־קויל איז אַ גרינגערער טויט, און ווי דרשנט די גמרא אויפ'ן פּסוק „ואהבת לרעך כמוך" – „ברור לו מיתה יפה", קלויב איהם אויס אַ גרינ־גען טויט...

ניו־יאָרק

יב"ש.

ווילט איהר!!!

זיך אַסעקורירען אויף לעבען, פייער, גנבה, זעהר גוטע בע־קוועמע פאַר אייך בעדינגונגען.

קלינגט תיכף אָן

טעלעפאָן 12-50

אין דער פערזיכערונגס ביוראָ פון

מרדכי חיים רומקאָווסקי

105 קילינסקיעגא 105

איהר ווערט ואפאָרט בעזוכט ווערען, רעיעל און פּינקטליך בעהאַנדעלט ווערען.

פערזוימט נישט!!

טיכטיגע אַגענטען קאָנען זיך מעלדען.

דאס „חופה־שטיבל" אין קובא

פאַר יודישע מעדלעך פון איירָאפּאַ

יודישע מיידלעך האָבען חתונה מיט אַמעריקאַנער בירגער און דערמיט קומען זיי אַריין אין לאַנד

פון האַוואַנאַ טעלעגראַפירט מען:

דאָס „חופה־שטיבעל" אַזוי הייסט די היים פאַר יודישע מיידלעך און פרויען אין האַוואַנאַ, קובאַ — איז געווען זעהר שטאַרק פאַרנומען פון דעם 18־טען מערץ ביז דעם 15־טען יוני.

אַרום 20 מיידלעך, וואָס האָבען געהאַט זייער צייטווייליגע היים אין דעם „חופה שטיבעל" האָבען חתונה געהאַט אין דער אָנגעגעבענער צייט. אַנדערע וואַרטען אויף זייער ריי, און וועלען הייראַטען אַזוי שנעל ווי עס וועט זיך פערענדיגען דער טערמין וואָס זיי מוזען זיין אין קובאַ, כדי צו קענען הייראַטען לויט דעם דאָרטיגען געזעץ. אַ טייל פון די מיידלעך זענען געקומען פון ליטא, פּוילען, רוסלאַנד, ארץ ישראל און אַנדערע לענדער, און די חתנים זענען געווען אַמעריקאַנער בירגער. עס זענען אָבער אויך געווען פיל פאַלען פון אַמעריקאַנער מיידלעך, וועלכע זענען געקומען חתונה האָבען מיט איירָאפּעאישע חתנים.

אויף איין שיף „קאַליפאָרניאַ", זענען אָנגעקומען 12 מיידלעך פון ניו יאָרק צו הייראַטען מיט „גרינע" חתנים. זיי זענען פערהאַלטען געוואָרען פון די אימיגראַציע בעאַמטע, אָבער דער עמיגראַציע קאָמיטעט האָט זיי אַלעמען גענומען אונטער זיין שוץ און זיי געבראַכט אין דער „היים".

די אַמעריקאַנער, וועלכע הייראַטען איירָאפּעאישע מיידלעך, קעהרען זיך דערנאָך אום נאָך די פעראייניגטע שטאַטען צוזאַמען מיט זייערע פרויען, וועלכע זענען פריי פון דער קוואָטע. אויב אָבער אַמעריקאַנער מיידלעך האָבען חתונה מוזען די מענער וואַרטען פיל מאָנאַטען ביז זיי קריגען ווייזעס אַלס פאָרצוגליכע אין דער קוואָטע. און אין פאַל, וואו די אַמעריקאַנערקע איז געווען בלויז 19 יאָהר אַלט, וועט דער מאַן מוזען וואַרטען גאַנצע צוויי יאָהר ווייל זי קען איהם נישט אַריבערברענגען אָהער ביז זי איז 21 יאָהר אַלט.

אין איין פאַל האָט זיך געהאַנדעלט וועגען אַ קובאַנער יודישען יונגען מאַן, וועלכער האָט אַריבערגעבראַכט זיין פרוי נאָך האַוואַנאַ, אָבער אַז זי ווי זייער הייראַט אין דער אַלטער היים איז געווען אַ רעליגיעזע, האָט די קובאַנער רעגירונג זי נישט אָנערקענט. די יונגע פרוי איז בעפרייט געוואָרען אונטער רעאויפזיכט פון קאָמיטעט, און נאָכ'ן אָפּזיין אין דער „היים" די געזעצליכע צייט, האָט זי נאָך אַ מאָל געמוזט חתונה האָבען מיט איהר אייגענעם מאַן, בכדי צו ערפילען דאָס קובאַנער געזעץ.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען

קאָנסטאַנטינער 9. טעל. 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—9. נאַכט אויך אין זון לאַבאָראַטאָריע, נאַרוטאָוויטשאַ 17 ... [illegible]

גאָלדענע גליקען

(ראָמאַן) (79

איך בין פאַרביי געגאַנגען די טומעלדיגע ליי־דיג־גייער, וואָס שטופּען זיך שטענדיג נעבען דעם אויספאָרשונגס־אַמט אין דערוואַרטונג אויף טשיקאַווע זאַכען, און איך בין אַריין אינעווייניג.

דער אינספּעקטאָר האָט מיך אַוועקגעפיהרט מיט אַ לאַנגען קאָרידאָר און געעפענט אַ מיר רעכטס.

– אַהער, ביטע. – האָט ער געזאָגט.

דאָס איז געווען אַ פּשוט'ע אַמטליך מעב־לירטער צימער.

ביי אַ טיש איז דאָרט געזעסען אַן'עלטערער מענש מיט אַ מיליטערישען אויסזעהן, און געשרי־בען.

ער האָט אויפגעהויבען די אויגען, און זיין בליק האָט זיך מיט קאַלטער נייגעריגקייט אָפּגע־שטעלט אויף מיר.

– דאָס איז דזשעק בערמאַן! – האָט ראַ־פּאָרטירט מיין בעגלייטער, און אין זיין שטים האָט בולט געקלונגען שטאָלצקייט

ווענדענדיג זיך צו מיר, האָט ער צוגעגעבען:

– דאָס איז אינספּעקטאָר קאָרטיס. ער וועט אייך דערקלעהרען, אין וואָס איהר ווערט בעשול־דיגט.

דער אינספּעקטאָר קאָרטיס האָט זיך פאַמע־ליך אַריינגעקוקט אין די פּאַפּירען, און פּראָיני־פערסירט געפרעגט:

– וואו איז פאָרגעקומען דער אַרעסט?

– אין סאַלאָמאָן נאַטאַנס וואוינונג. – האָט געענטפערט דער אינספּעקטאָר נעיל – איך האָב דאָרט געמאַכט פערשידענע אינפאָרמאַציעס, און פּונקט איז דער ה' בערמאַן אָנגעקומען אויף אַנ־אויטאָ צוזאַמען מיט זיין פריינד. דעם לעצטען האָב איך איבערגעלאָזט אונטער אַן'אויפזיכט. קיין ווידערשטאַנד ביים אַרעסט איז נישט געווען.

דער אינספּעקטאָר קאָרטיס האָט אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ, און אַרויסגענומען פון אַ פּאַ־קעט אַ קליינעם געדיכט־פאַרשריבענעם בויגען פּאַ־פּיר.

– איך וועל אייך איבערלייענען, אין וואָס איהר ווערט בעשולדיגט.

כ'האָב מורא, אַז איך וועל נישט קאָנען אי־בערגעבען גענוי דעם גאַנצען אינהאַלט פון דעם דאָזיגען שרעקליכען דאָקומענט. בקיצור גערעדט– האָט מען מיך בעשולדיגט אין דעם בכיוון'דיגען מאָרד פון סאַלאָמאָן נאַטאַן, וואָס עס איז פאָרגע־קומען דעם פינפטען סעפּטעמבער ביינאַכט אין אַ הויז מיט'ן נאָמען באָקסערס־רענט אויף דער איסט־סטריט.

איך בין זיך מודה, אַז ווי עס האָט זיך מיר נישט גע'חלש'ט שלאָפען, האָב איך דאָך מיט דער גרעסטער אָנשטרענגונג אויסגעהערט דעם בעשול־דיגונגס־אַקט פון אלף ביז תיו.

– איך דאַנק אייך! – האָב איך געזאָגט, ווען דער אינספּעקטאָר קאָרטיס האָט פערענדיגט מיט'ן לייענען.

צו מיין שרעק און עגמת נפש האָט זיך מיין מויל בריים געעפענט, און ביי דער גרעסטער אָנ־שטרענגונג מיינער איינצוהאַלטען, האָט זיך ביי מיר אַרויסגעריסען אַ גענייק, וועלכען איך האָב קוים געקאָנט פערדעקען מיט'ן האַנד.

– זייט אַזוי גוט און זייט מיר מוחל! – האָב איך מוסיף געווען – איך האָב אייך געהערט מיט דער גרעסטער אויפמערקזאַמקייט, אָבער... איך בין זעהר שלעפעריג.

ביידע אינספּעקטאָרען האָבען נישט־ווילענדיג אַ שמייכעל געטון.

– איהר קאָנט זיך לייגען שלאָפען תיכף, אויב איהר ווילט. – האָט זיך אָפּגערופען דער אינספּעקטאָר קאָרטיס – אַריינלייגענדיג דעם דאָ־קומענט צוריק אין דער פּאַפּקע. – איהר קאָנט אויך, אויב איהר ווילט, איצט גלייך שיקען אַ בריוועל צו אייער אַדוואָקאַט, אָבער צו עמיצען פון אייערע פריינד.

איך האָב אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ אויף ניין – אַז איך האָב עס נישט נויטיג.

– קודם וויל איך אין בעט אַריין! מיט'ן אַד־וואָקאַט און מיט די איבעריגע זיבען זאַכען, וועלען מיר זיך פערנעהמען מאָרגען אינדערפריה.

– קומט, וועל איך אייך בעגלייטען, – האָט פאָרגעשלאָגען דער אינספּעקטאָר נעיל, און אַרויס־געפיהרט מיך אין קאָרידאָר.

אין סוף פון דעם דאָזיגען קאָרידאָר איז גע־ווען אַ קליין צימערל מיט אַ ריין בעטעל, מיט אַ קליין פענסטערל, אַ פערקראַטעוועט'ס פער־שטעהט זיך.

– אינדערפריה קאָנט איהר שיקען צו אייך אַהיים נאָך די נויטיגסטע זאַכען.–האָט געזאָגט דער אינספּעקטאָר–דערווייל אָבער, מיין איך, אַז ס'וועט אייך גענוגען דאָס, וואָס איהר האָט דאָ אויפ'ן אָרט.

– זעלבסטפערשטענדליך! – האָב איך מסכים געווען, געהענדיג שנעל צו דעם בעט.

– איין מינוטעלע, מיסטער. – איך מוז, ליי־דער, רעווידירען אייערע טאַשען. דאָס איז אַנ'אַל־געמיינער כלל, און איך טאָר איהם נישט עובר זיין.

– אָ, אדרבא! – האָב איך בעענטפערט לי־בענסווירדיג איך האָב נישט בדעה איבערצושניי־דען זיך דעם גאָרגעל, אָבער אַזוי איז דער אַלגע־מיינער כלל...

איך האָב אויפגעהויבען די הענד, און ער האָט שנעל בעטאַפּט מיינע טאַשען, אַרויסנעהמענ־דיג פון זיי אַלץ, וואָס ער האָט געפינען.

פון דעם אַלץ וועט געמאַכט ווערען אַ רשי־מה, און עס וועט אייך אַלץ ווערען צוריקגעקעהרט. – האָט ער געזאָגט – האָט מיר דערווייל אַ גוטע נאַכט!

דער סימפּאַטישער אינספּעקטאָר האָט צו מיר אויף געזעגענונג אַ שמייכעל געטון, און פּעשלי־סענדיג הינטער זיך די טיר, האָט ער מיך איבער־געלאָזט צו כאַפּען אַ „דושים".

איך רעכעי, איך בין געווען צו שטאַרק אויס־געמאַטערט, כדי צו קאָנען איבערלעבען דאָס אַלץ, וואָס עס לעבט געוועהנליך איבער אַן'אַרעסטיר־טער פערברעכער.

חוץ מזה איז דער פאַקט, וואָס דער מאָרד איז פאָרגעקומען בעת'ן באַל ביי סענגאַט'ן, געווען פאַר מיר לחלוטין אומפערשטענדליך, און איך האָב זיך דעריבער נישט געוואָלט בחנם ברעכען דעם קאָפּ דערויף, וואו, ווי־אַזוי און ווען דער מאָרד איז געשעהן.

איך האָב זיך געפלינק אויסגעטון, אויסגעצוי־גען זיך אויפ'ן בעטעל, און זיך איבער'ן קאָפּ אי־בערגעדעקט מיט דער האַרטער קאָלדרע, כדי צו בעהאַלטען זיך פון דער ליכט, וואָס האָט אַ גאַנ־צע נאַכט געברענט אין דעם קאַמערל.

פינף מינוט שפּעטער בין איך שוין געווען פערזונקען אין אַ טיפען שלאָף, וואָס האָט מיך קיינמאָל נישט פערראַטען, אפילו אין דער שווער־סטער לאַגע מיינער.

(פאָרזעצונג קומט).

נעכטיגע רינג-קאמפען אין ציריך

אין דער ערשטער פאר האבען געקעמפט ארלאוו—סטיבאר. דער קאמף איז געפיהרט גע־ווארען מיט דער איבערגעוויכט פון סטיבארן און איז געבליבען נאך 20 מינוט אונענטשידען.

נעכטען איז אויך ארויסגעטרעטען א נייער אטלעט, דער אמעריקאנער באהן-סאמפסאן, וועל־כער האט געקעמפט מיט פעריסטאנאוו'ן. דער קאמף איז געווען זעהר א קורצער, ווייל דער אמעריקאנער האט זיין געגנער אוועקגעלעגט באלד אין דער צווייטער מינוט.

דער קאמף פאשאף-גארקאוויענקא איז געבלי־בען אונענטשידען.

צום סוף איז פארגעקומען דער רעוואנש-קאמף צווישען שטעקער—קארש. דער לעצטער האט געקעמפט זעהר ברוטאל ביז עס געלונגט איהם צו כאפען שטעקערן אין א דאפעלטען נעל־סאן. שטעקער רייסט זיך אבער ארויס פון דעם נעלסאן און אין דער 35 מינוט לעגט ער אוועק קארשען אויף ביידע לאפאטקעס.

„באהעם" אין „קאפיטאל"

אין „קאפיטאל" ווערט איצט געגעבען דאס פראכטפולע בילד „לא באהעם" פון מירגערמיט ליר־ליאנא גיש און דושאן רשילבער. דאס ווערק איז אויפ' [פילם בעסער ווי אין אריגינאל. דער ראזיגער פילם האט בעקומען פיל אויסצייכנונגען, אויף קאנ־קורסען און ס'איז איהם איבריג צו רעקלאמירען.

טעלעגראמען

יודען ענטוויקלען א ברייטע קאלאניזאציע אין סיביר

מאסקווע. (י.ט.א.) ווי די סאוויעטישע פרעסע טיילט מיט, האבען די יודען אנגעהויבען צו ענטוויקלען א ברייטע קאלאניזאציאנס ארבייט אין סיביר. די מאסקווער צייטונג „וויעטשערניא מאסקווא" גיט איבער, אז די סיבירער בעפעלקע־רונג בעציהט זיך זעהר פריינדליך צו די יודען, וואס קומען איצט און נעמען זיך צו ערד-ארבייט אין אמסקער ראיאן. די ניי-אנגעקומענע יודען ארגאניזירען זיך מעהרסטענטיילס אין קאלעקטיווע ווירטשאפטען.

425 פערזאן דערטרונקען גע־ווארען בעת א פערפלייצונג

לאנדאן, 16 (אטע). פון קאנסטאנטינאפאל מעלדעט מען, אז די צאהל קרבנות פון דער קא־טאסטראפאלער פערפלייצונג אין טראפעזונדער גע־גענד בעטרעפט 425 פערזאן. 10 דערפער געפי־נען זיך היינטערן וואסער און זענען פולשטענדיג אפגעשניטען פון דער וועלט. עס איז פערהאן א מורא, אז אלע איינוואוינער פון די דאזיגע דער־פער זענען דערטרונקען געווארען.

יודישע פונדאציע פאר קראנקע קינדער אין פאריז

פאריז, (י. ט. א.) דער ארבייט מיניסטער לושער האט די טעג דורכגעפיהרט די עפענונג פון בלומענטאל פאנד פאר קראנקע קינדער ביים נעקער-שפיטאל אין פאריז. דער פאנד האט גע־גרינדעט דער יודיש אמעריקאנער באנקיר דושארש בלומענטאל אין 1925. די עפענונג האט בייגע־וואוינט א פארשטעהער פון דער אמבאסאדע פון די פעראייניגטע שטאטען.

א יודיש דארף שטעלט א דענקמאל

לכבוד דעם ערשטען טשעכאסלא־וואקישען קריגס-מיניסטער

פראג, (י.ט.א.) דאס דארף חומענע אין קארפאט רוסלאנד, וואס איז כמעט אויסשליסליך בעוואוינט דורך יודען, האט גצשאפען א קאמי־טעט מיט'ן צוועק צו בויען א דענקמאל צום אנ־דענקען פון ערשטען טשעכאסלאוואקישען קריגס-מיניסטער גענעראל סטעפאניק, וועלכער איז אומ־געקומען בעת א לופט-פליה.

איבער די הינגעריגע שליאכצן

די פאי־שטעהער פון „דזשאינט" האבען געמאכט א נסיעה אין ווילנער קאנט

ווילנא, 16 (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט) די פיהרער פונ'ם „דזשאינט", ר"א ברעסלער פון ניו־יארק און דער גענעראל-סעקר־רעטאר פון „דזשאינט" יוסף פיינמאן, וועלכע ווי־לען איצט אין פוילען, ווענען אין דער בעגלייטונג פון „דזשאינט"-דירעקטאר אין פוילען ה' גוטער־מאן ארומגעפאהרען דעם ווילנער קאנט, און בעזוכט די הונגערנדע געביטען.

דעלעגאציע פון פוילען

צום אלוועלטליכען צוזאמענפאהר פון די רעכטע „פועלי-ציון"

ווארשא, 16 (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט) צום 8. אלוועלטליכען צוזאמענפאהר פון די רעכטע פועלי־ציון, וועלכער הויבט זיך אן אין בערלין, פאהרט ארויס א דעלעגאציע פון פוי־לען, וועלכע בעשטעהט פ ון 11 פערזאן.

Dr. med. J. BETTE

ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע-און קינדער-קראנקה

פיעטריקאווער 6. טעל. 44-95.

נעמט אן פון 8 ביז 11 און פון 4 ביז 6 אזייגער.

קינא-טעאטער „UCIECHA" 36 אלעקסאנדראווסקא 36

היינט און פאלגענדע טעג! 2-טער גרויסער ערעפנונגס-פראגראם! היינט און פאלגענדע טעג!

דאס, וואס איז ביז יעצט נישט געווען! דאס, וואס אלע מוזען זעהען! אלע ביז יעצטיגע פילמען זענען געגען דעם פרעכטיגסטען מייסטער־ווערק, וואס שטעלט פאר א הימן פון ליבע, העלדענטאט און אפאפערונג א. נ.: —

„משוגע פון ליידענשאפט"

Marcella Albani, Hans Mierendorf, Wilhelm Dieterle, Claire Rommer, Jack Trevor

מעכטיגע דראמטישע לעבענס-דראמע אין 10 אקטען. אין די הויפט-ראלען:

אויסערן פראגראם: ארציקאמישע אמעריקאנער קאמעדיע אין 2 אקטען. ∴ ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' א. הילשער.

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 3 א ווייגער נאכמיטאג. שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג. אויפ'ן ערשטען סעאנס זענען אלע פלעצער צו 50 גראשען.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Od 16.VII. do 22.VII. 1929 r.

Dla dorosłych:

Ostatni uśmiech BŁAZNA

Dramat w 10 aktach. W rolach głównych: KARINA BELL i GOESTA EKMAN

Dla młodzieży:

Tarzan i Złoty Lew

Dramat w 10 aktach według powieści Edgara Rice Burroughs.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראשקאווסקי נאז האלז, אויערען קר.	10—11 5—6 7—8
ד"ר רוזשאנער הויט און געשל. קר.	10—11 1—3
ד"ר גאלדשטיין. אויגען-קראנקהייטען	1—3 7—8
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2
ד"ר ראזענצווייג אינערע-קראנקהייטען	10-12 4-6
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף	11-1½ 5-6
ד"ר קאנטאר כירורגישע-קראנקהייטען	4-5 1—2
ד"ר ווינבערג אינג. הערץ לונגען-קר.	12—1, 6—7
ד"ר מטופעל רענטגען	10—12 4—6
ג. גראדזענטשיק צאהן-ארצט	5—7
ג. ראזען צאהן-ארצט	9—2

אין דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג. וויזיט אין דער שטאט.

ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט ד"ר. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

הנה החכמה הנה בינה ואל תט מאמרי פי

אז די בעסטע ערלעדיגען כאנדאווע זאכן זאלסט די גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פיעטריקאווער 17

52 זאכאדניא 52

אז תלך לבטח דרכך

ווייל אין ביורא ביי ה' מאנעלא ווערט גע־וויסנהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכען, ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזי־פיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואקאטיס, אינטערצעזיעס, ספעציאליסט פון שותפות־אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג

י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט.

בושעזשינער 11, טעלעפאן 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערען קר.	3½—4½
ד"ר סערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר רובינשטיין הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד"ר שמירנעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	3½—4½

פאנכא-מערקאטע, שראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א. ... בייס דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

אימפונגען געגען שקארלאטין.

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי מטא־אפאלסקא צאהן-ארצט 10—1 3—6 קינסטליכע ציין, מאראנען, פאסטען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך מאנטאג זונטאג

בקעלער-רוימען צו פערמיטען, געאייגנעט פאר א פאבריקס-לאקאל קאנסטאנטינער 43. צו ערפאהרען ביי ה. סקא־סאווסקי, נאווא־מייסקא 29. 2088

השבת אבדה.

פאהרענדיג אויפ'ן זגערזשער טראמוואי האב איך פערלוירען א פארטפעל מיט א פאטענט פון קויהלען און צוויי וויטשאנגס און א קאנ־צעסיע אויף צייטונגען. דער עהרליכער פינדער ווערט גע־בעטען אפצוגעבען צו ש. צוקער, בושעזינער 7.

Dr. med. W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

נאווראטער 11.

טעל. 84-72

נעמט אן פון 3—6 אווענד.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט-געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוואכע.

נאווראטא 2 טעל. 79-89

Dr. med. J. MANDELBAUM

Zawadzka 16a, tel. 27-52

Dr. med. L. Pikielny

ארצט

ספעציאל ארצט פאר נייז־, האלז און אויערען־קראנק

NAWROT 8

tel. 19-90

Zdrowie

Dr. med. H. LAJCHTER

צאהן-כירורג

דזיאסנע, קין, גימען, און צונג-קראנקהייטען.

Konstantynowska 9.

telefon 49-66

od 1½—5 po pol. 4604

Dr. W. ŁAGUNOWSKI

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych

przeprowadził się na ul. Piotrkowskiej 70 (róg Traugutta).

Przyjmuje od 8³⁰ do 10³⁰ rano, od 1-ej do 2³⁰ pp., od 6 do 8³⁰ wiecz. w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

פענסיאנאט „זאקאפיאנקא"

פייערמאן, אין קאמינסק

עקזיסטירט שוין 11 יאהר, האט זיך היי־יאהר איבערגעטראגען פון דער ווילע „ראזאליא" אין אייגען פראכטפול־איינגעריכטעטע ווילע מיט אלע נויטיגע בעקוועהמליכ־קייטען. מעבלירטע זוניגע צימערן, טרוקענער גרויסער וואלד, 5 מינוט פון דער באהן-סטאציע. געשמאקע שפייזען.

עס ווערען אויך פערדינגען וואוינונגען אהן בעקעסטיגונג.

די ווילע איז קאנאליזירט, פערהאן אויך באדע-צימערן.

צוגענגליכע פרייזען!

„זאקאפיאנקא" געפינט זיך אין שענסטער געגענד פון קאמינסק.

אדרעס: Pensjonat Fajermana, st. Kamińsk poczta Wojciechów.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.

אין מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערווען-קראנקהייטען, קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

Dr. Antonina KRAGEN

ארדינירט אזוי ווי אין די פאריגע יאהרען

אין שטשאווניצא

ווילא „פילווא".

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.